

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра фінансового аналізу та аудиту

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**«Організація та методика контролю
розрахунків з постачальниками суб'єкта
господарювання»**

Студента 2м курсу, 5 групи

Спеціальності «Облік та оподаткування»

Спеціалізації «Фінансовий аналіз та аудит» _____ Олейникової Ірини

Володимирівни

Науковий керівник,

доктор. екон. наук, доцент

_____ Назарова Каріна Олександрівна

Гарант освітньої програми

доктор. екон. наук, доцент

_____ Назарова Каріна Олександрівна

Київ 2019

Київський національний торговельно-економічний університет
Факультет обліку, аудиту та інформаційних систем
Кафедра фінансового аналізу та аудиту
Ступінь вищої освіти «магістр»
Спеціальність «Облік і оподаткування»
Спеціалізація «Фінансовий аналіз та аудит»

Затверджую
Зав. кафедри _____
« ____ » _____ 2019р.

Завдання
на випускню кваліфікаційну роботу студентки
Олейникової Ірини Володимирівни

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи «Організація та методика контролю розрахунків з постачальниками суб'єкта господарювання»
Затверджена наказом ректора від « ____ » _____ 201__ р. № _____

2. Строк здачі студентом закінченої роботи

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи:

Метою випускної кваліфікаційної роботи є розробка методичних та організаційних положень і практичних рекомендацій з удосконалення контролю розрахунків з постачальниками суб'єкта господарювання.

Об'єктом дослідження є процес здійснення контролю розрахунків з постачальниками підприємства як визначення резервів підвищення ефективності його діяльності. Для дослідження в даній роботі використовуються інформаційні дані ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш».

Предметом випускної кваліфікаційної роботи є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів контролю розрахунків з постачальниками підприємства.

4. Консультант по роботі із зазначенням розділів, за якими здійснюється консультування:

Розділ	Консультант (прізвище, ініціали)	Підпис, дата	
		Завдання видано	Завдання виконано

5. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (проекту) (перелік питань за кожним розділом)
Вступ

Розділ 1. Теоретичні засади контролю розрахунків з постачальниками суб`єкта господарювання

1.1. Економічна характеристика та класифікація розрахунків з постачальниками суб`єктів господарювання

1.2 Місце та роль контролю в системі управління розрахунків з постачальниками суб`єктів господарювання

Висновки до розділу 1

Розділ 2. Організаційно-методичне забезпечення контролю розрахунків з постачальниками суб`єктів господарювання

2.1. Модель організації контролю розрахунків з постачальниками ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»

2.2. Оцінка системи внутрішнього контролю розрахунків з постачальниками суб`єктів господарювання

2.3. Методика аналізу розрахунків з постачальниками ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»

Висновки до розділу 2

Розділ 3. Напрями удосконалення контролю розрахунків з постачальниками ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»

3.1. Напрями удосконалення організаційно-методичних засад контролю розрахунків з постачальниками ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»

3.2. Шляхи удосконалення аудиту розрахунків з постачальниками ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»

Висновки до розділу 3

Висновки та пропозиції

Список використаних джерел

Додатки

Календарний план виконання роботи

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1	2	3	4

1	Вивчення спеціальної літератури, збір та обробка інформації		
2	Написання вступу і розділу 1		
3	Написання розділу 2		
4	Написання розділу 3		
5	Написання висновків та пропозицій		
6	Оформлення та представлення роботи на кафедрі		

7. Дата видачі завдання «___» _____ 201__ р.

8. Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи _____

9. Гарант освітньої програми _____

10. Завдання прийняв до виконання студент _____

11. Відгук наукового керівника випускної кваліфікаційної роботи (проекту)

Студентка Олейникова Ірина Володимирівна виконала випускну кваліфікаційну роботу на актуальну тему. Дане дослідження здійснювалося на матеріалах ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш».

Як за змістом, так і за формою представлена робота відповідає вимогам Вищої школи і Методичним вказівкам до виконання випускних кваліфікаційних робіт. В роботі студентка дослідила стан і розвиток наукових досліджень та нормативного регулювання контролю розрахунків з постачальниками вітчизняних підприємств.

Студентка проаналізувала діяльність ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за останні п'ять років (з 2014 р. по 2018 р.), опрацювала значну кількість нормативно-правових джерел та спеціальної літератури.

Позитивним моментом є те, що студентка змогла застосувати набуті теоретичні знання з аналізу та контролю розрахунків з постачальниками акціонерного товариства та розкріла їх у випускній кваліфікаційній роботі. В роботі спостерігається наявність власної обґрунтованої думки щодо проблематики контролю розрахунків з постачальниками підприємства.

Представлена робота містить достатню кількість таблиць, графічного матеріалу, додатків тощо. Загалом, робота заслуговує на позитивну оцінку.

Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи _____

Відмітка про попередній захист _____

12. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу

Випускна кваліфікаційна робота студента Олейникової Ірини Володимирівни може бути допущена до захисту екзаменаційній комісії.

Гарант освітньої програми _____

(прізвище, ініціали, підпис)

Завідувач кафедри _____

(підпис, прізвище, ініціали)

« _____ »

201 _____

р.

ЗМІСТ

	стор.
Вступ.....	5
Розділ 1. Теоретичні засади контролю розрахунків з постачальниками суб`єкта господарювання	9
1.1. Економічна характеристика та класифікація розрахунків з постачальниками суб`єктів господарювання.....	9
1.2 Місце та роль контролю в системі управління розрахунків з постачальниками суб`єктів господарювання	13
Висновки до розділу 1.....	18
Розділ 2. Організаційно-методичне забезпечення контролю розрахунків з постачальниками суб`єктів господарювання	19
2.1. Модель організації контролю розрахунків з постачальниками ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш».....	19
2.2. Оцінка системи внутрішнього контролю розрахунків з постачальниками суб`єктів господарювання	26
2.3. Методика аналізу розрахунків з постачальниками ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш».....	37
Висновки до розділу 2	38
Розділ 3. Напрями удосконалення контролю розрахунків з постачальниками ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш».....	40
3.1. Напрями удосконалення організаційно-методичних засад контролю розрахунків з постачальниками ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш».....	40
3.2. Шляхи удосконалення аудиту розрахунків з постачальниками ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш».....	48
Висновки до розділу 3	53
Висновки та пропозиції.....	54
Список використаних джерел.....	57
Додатки.....	63

ВСТУП

Актуальність дослідження полягає у тому, що сучасна практика розрахунків між суб'єктами господарювання характеризується значною часткою не платежів. Система управління потребує якісної та дієвої інформації щодо розрахункової дисципліни суб'єктів господарювання. У підприємств, що співпрацюють із контрагентами виникають договірні зобов'язання, які потрібно вчасно погашати. Від величини заборгованості підприємства з постачальниками та підрядниками залежатиме фінансовий стан підприємства, його фінансова стійкість.

На сьогоднішній день, для багатьох вітчизняних підприємств характерним є наявність значної частки кредиторської заборгованості в поточних зобов'язаннях підприємства. Одним із головних завдань, які постають перед вітчизняними підприємствами є контроль за розмірами кредиторської заборгованості, строків її погашення, аналізу їх структури та забезпеченні оптимального співвідношення між дебіторською та кредиторською заборгованістю. Саме існування дієвого та ефективного внутрішнього контролю який діє на підприємстві може вплинути на зміну фінансового стану та платоспроможності підприємства, а також на його розрахункову дисципліну.

Питанням удосконаленню системи контролю розрахунків з постачальниками приділяли увагу у своїх працях такі вітчизняні науковці як: Барановська В.Г. [2], Ключ Ю.І [29], Москалюк Г.О. [43], Мушинський В.В. [45], Меліхова Т.О. [37,38], Назарова К.О. [46], Озеран В.О. [48], Петренко С.М. [50], Редченко О.Ю. [60], Урусова З.П. [64] та інші. Аналіз результатів досліджень свідчить, що теоретичні й практичні розробки з контролю розрахунків з постачальниками відображають ґрунтовне розуміння проблем, пов'язаних із удосконаленням системи внутрішнього контролю. Проте низка питань щодо контролю розрахунків з постачальниками у вітчизняних підприємствах недостатньо досліджені й залишаються не вирішеними.

Сама ефективна організація розрахунків повинна активно сприяти довірчій дисципліні, підвищенню відповідальності підприємства за своєчасне і в повному обсязі здійснення платежів за всіма зобов'язаннями, прискоренню руху оборотних коштів; зменшенню витрат обігу, і як наслідок ефективному використанні тимчасово вільних коштів.

Гіпотеза випускної кваліфікаційної роботи полягає у припущенні, що використання комплексу відповідних методів та системного підходу до контролю розрахунків з постачальниками підприємств дозволить удосконалити інформаційну систему управління та підвищити ефективність прийняття управлінських рішень.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є розробка методичних та організаційних положень і практичних рекомендацій з удосконалення контролю розрахунків з постачальниками підприємства.

Для досягнення поставленої мети передбачається вирішити наступні **завдання**:

- надати економічну характеристику та класифікацію розрахунків з постачальниками суб'єктів господарювання;
- визначити місце та роль контролю в системі управління розрахунків з постачальниками суб'єктів господарювання;
- розкрити передумови організації та методики контролю розрахунків з постачальниками ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»;
- оцінити систему внутрішнього контролю розрахунків з постачальниками ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»;
- розкрити методику контролю розрахунків з постачальниками ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»;
- визначити напрями удосконалення організаційно-методичних засад контролю розрахунків з постачальниками ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»;
- охарактеризувати шляхи удосконалення аудиту розрахунків з постачальниками ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш».

Об'єктом дослідження є процес здійснення контролю розрахунків з постачальниками підприємства як визначення резервів підвищення ефективності його діяльності. Для дослідження в даній роботі використовуються інформаційні дані ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш».

Предметом випускної кваліфікаційної роботи є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками підприємства.

Інформаційною та правовою базою дослідження є законодавчі та нормативні акти, що регламентують контроль розрахунків з постачальниками та підрядниками підприємства, національні Положення (стандарти) бухгалтерського обліку, Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг; інші інструктивні вказівки і рекомендації Міністерства фінансів України, офіційні статистичні матеріали, методичні матеріали, дані мережі Інтернет. Фактологічною основою проведеного дослідження є матеріали первинного, аналітичного і синтетичного обліку та фінансова звітність ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш».

Методи дослідження: обумовлені об'єктом і предметом випускної кваліфікаційної роботи. Реалізація поставленої мети потребувала застосування ряду методів: загальнонаукові методи (аналіз, синтез, абстрагування та узагальнення); теоретичні (методи пошуку, виявлення та узагальнення відомостей); вузько методологічні (методи аналізу літературних матеріалів щодо виявлення наявних теоретичних, методологічних, методичних відомостей з питань дослідження дебіторської та кредиторської заборгованості); методи проведення аналізу дослідження дебіторської та кредиторської заборгованості: трендовий (горизонтальний) аналіз балансу підприємства - вивчення окремих показників за якийсь період, їх поведінки, тенденції зросту або спаду; структурний (вертикальний) аналіз балансу - визначення питомої ваги окремих показників у загальній величині;

порівняльний аналіз - зіставлення показників з попередніми періодами, планом.

Наукова новизна одержаних результатів. Одержані результати, які становлять наукову новизну, визначаються такими основними положеннями:

- запропонована до впровадження методика внутрішнього контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками шляхом визначення процедур та методів внутрішнього контролю перевірки;

- надані пропозиції з удосконалення форми та змісту робочого документа аудитора щодо перевірки розрахунків з постачальниками та підрядниками ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» яка надасть змогу більш детально та повніше розглянути кредиторську заборгованість за отримані товари, надані роботи, надані послуги, отримати більш ширшу та повнішу інформацію про неї;

- розроблено документацію яка призначена для системи внутрішнього контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками підприємства, що покращить оперативність здійснюваних контрольних процедур, а також наділить систему внутрішнього контролю ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» засобами превентивності;

- запропоновано вдосконалення форми робочих документів аудитора під час здійснення аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками досліджуваного підприємства.

Апробація результатів дослідження. За результатами дослідження опубліковано 1 наукову працю за темою: «Детермінанти методики внутрішнього контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками» загальним обсягом 1,21 друк. арк. у Збірнику наукових статей студентів КНТЕУ.

Структура та обсяг дослідження. Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел, додатків. Основний зміст роботи викладено на 54 сторінках друкованого тексту; робота містить 10 таблиць, 18 рисунків, 5 додатків. Список використаних джерел налічує 69 найменування.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ КОНТРОЛЮ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

1.1. Економічна сутність розрахунків з постачальниками підприємства

Однією з важливих передумов діяльності підприємства є процес постачання, що тісно пов'язаний з розрахунковими операціями, які можуть призводити до утворення зобов'язань. Через різницю у часі між моментами постачання та сплати за рахунками у підприємства виникає поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги. Даний вид зобов'язань є тимчасово вільними обіговими коштами та здійснює суттєвий вплив на фінансову стійкість та платоспроможність суб'єкта господарювання. Тому їх розмір потрібно ретельно контролювати. Причиною виникнення значної кредиторської заборгованості часто стає недосконалість розрахунків з постачальниками та підрядниками, недбалість працівників, шахрайство та зловживання службовими повноваженнями. Як наслідок – порушення фінансової й розрахункової дисциплін.

Загалом, процес постачання (придбання) – це сукупність операцій, спрямований на забезпечення підприємства предметами та засобами праці, необхідними для здійснення господарської діяльності. Основним моментом обліку процесу постачання є облік розрахункових операцій з постачальниками та підрядниками.

Розрахункові взаємовідносини між постачальниками (підрядниками) і підрядниками виникають у процесі господарської діяльності підприємств і цим відносинам, як правило передуює укладення договорів (контрактів) купівлі-продажу товарно-матеріальних цінностей, договорів підряду на виконання різних робіт, надання послуг тощо. Це найбільш розповсюджена та важлива основа виникнення зобов'язань, основна форма реалізації товарно-грошових відносин у ринковій економіці [1].

Процес постачання є невід'ємною ланкою кругообігу засобів. Покупець купує у продавця (постачальника) сировину і матеріали, пальне і мастильні матеріали, мінеральні добрива, запасні частини та інші матеріальні цінності, необхідні для здійснення господарської діяльності. Підрядні організації виконують для замовників будівельні роботи, а також роботи і послуги виробничого характеру - ремонтні роботи, внесення добрив, технічне обслуговування тощо. Взаємовідносини між підприємствами регулюються двосторонніми угодами. При організації обліку потрібно забезпечити виконання умов, зазначених в угодах.

Розрахунки з постачальниками та підрядниками займають вагомe місце в системі розрахункових операцій, а також є найважливішою складовою бухгалтерської діяльності, оскільки вони впливають на виникнення кредиторської заборгованості підприємств [20].

За даними досліджень, встановлено, що кредиторська заборгованість вітчизняних підприємств як в цілому, так і за товари, роботи, послуги становить значну частину пасивів суб'єктів господарювання та з кожним роком зростає (рис. 1.1).

Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги може бути як позитивним елементом фінансово-господарської діяльності, так і негативним. Порівняно із зобов'язаннями за отриманими кредитами банків, векселями, облігаціями, вона є «дешевшою» заборгованістю. Також виникає можливість користування коштами інших підприємств. З іншого боку, якщо величина кредиторської заборгованості є досить великою, то відбуватиметься зниження платоспроможності суб'єктів господарювання. Це може стати причиною відмови інших підприємств та фінансових структур від співпраці.

Процес постачання, як об'єкт контролю, включає в себе закупівлю і організацію зовнішнього надходження матеріалів, компонентів чи готових продуктів від постачальника на виробничі чи інші підприємства, склади або роздрібні магазини.

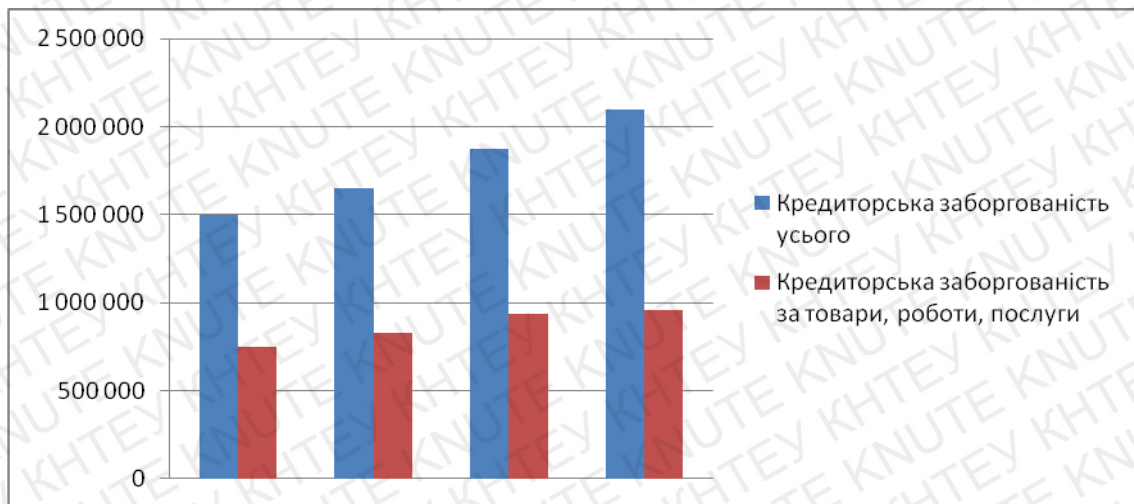

Рис. 1.1 Динаміка кредиторської заборгованості на підприємствах України за 2015-2018 рр. [63]

Іншими словами, процес постачання полягає в тому, що підприємство укладає договори з постачальниками на необхідні йому фактори виробництва, організовує доставку та складування запасів, проводить розрахунки з постачальникам за отримані товарно-матеріальні цінності. Під час цього процесу відбувається зміна активу з форми грошей на форму майна, призначеного для виробництва продукції або торгівельної діяльності. Вцілому механізм здійснення процесу постачання можна охарактеризувати трьома основними напрямками: планування, організація та контроль (табл.1.1).

Таблиця 1.1

Етапи здійснення процесу постачання суб'єктів господарювання [64]

Етапи процесу постачання	Зміст
Планування	Вивчення зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства, а також ринку окремих товарів; прогнозування і визначення потреби усіх видів матеріальних ресурсів, планування оптимальних господарських зв'язків; оптимізація виробничих запасів; планування потреби матеріалів; оперативне планування постачання

Організація	Збір інформації про потрібну продукцію, участь у ярмарках, виставках-продажах, і т.д.; аналіз усіх джерел задоволення потреби в матеріальних ресурсах з метою вибору найбільш оптимального; висновок з постачальниками господарських договорів на постачання товарів; одержання й організацію завезення реальних ресурсів; організація складського господарства, що входить до складу органів постачання; забезпечення робочих місць необхідними матеріальними ресурсами
Контроль і координація роботи	Контроль за виконанням договірних зобов'язань постачальників, виконання ними термінів постачання товарів; контроль за витратою матеріальних ресурсів в торгівлі; вхідний контроль за якістю і комплектністю матеріальних ресурсів, що надходять; контроль за виробничими запасами; висування претензій постачальникам і транспортним організаціям; аналіз дієвості постачальницької служби, розробка заходів щодо координації постачальницькою діяльністю і підвищення її ефективності

В Україні методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації щодо зобов'язань та її розкриття у фінансовій звітності визначені П(С)БО 11 «Зобов'язання» [54]. У міжнародній практиці порядок визначення та відображення короткострокових зобов'язань визначається відповідно до МСБО 1 «Подання фінансових звітів» [70], МСБО 37 «Забезпечення, непередбачені зобов'язання та непередбачені активи».

Облік розрахунків на підприємствах має бути чітко контрольований. Причому не тільки на кінцеві звітні дати, що забезпечується засобами фінансового обліку, а й у будь-який момент за потреби управління. Отже, виникає потреба поглиблення інформативності обліку за цими об'єктами.

Порядок і форми розрахунків з постачальниками визначаються господарськими договорами, внаслідок виконання яких у підприємства виникають поточні зобов'язання – кредиторська заборгованість. Господарський договір є найбільш поширеною і важливою підставою виникнення зобов'язання, основною формою реалізації товарно-грошових відносин у ринковій економіці.

Ключова роль і місце контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками для управління підприємством полягає у налагодженні

системи своєчасного інформування управлінців про момент настання виконання зобов'язань як з боку контрагентів, так і з боку самого підприємства з метою прийняття рішень та вжиття оперативних заходів.

Також, слід зазначити, що виконання системою контролю з метою управління підприємством своїх функцій не лише щодо інформування про терміни, а й щодо обсягу взятих зобов'язань дозволить підприємству планувати необхідний обсяг вивільнення оборотних коштів на певну дату, що в свою чергу є основною передумовою повних та своєчасних розрахунків.

1.2. Місце та роль контролю розрахунків з постачальниками в системі управління діяльністю підприємства

На сучасному етапі розвитку України, особливої уваги потребують питання вдосконалення управління, однією з найважливіших функцій якого є контроль. Будь-який вид управління неможливий без чіткої організованої системи контролю, тому що не можна ефективно управляти, не перевіряючи виконання встановлених вимог і не виявляючи фактичного стану справ на керованих об'єктах.

На сьогоднішній день, ефективність системи внутрішнього контролю на більшості вітчизняних підприємствах є низькою [18]. Підприємства найчастіше не мають достатнього персоналу, матеріальних ресурсів та рівня знань управлінців для організації необхідної системи внутрішнього контролю. Власники підприємств, не розуміючи сутності, мети і завдань внутрішнього контролю, не приділяють належної уваги побудові ефективної системи його здійснення.

Тому, удосконалення системи внутрішнього контролю є вкрай важливим та полягає в обґрунтуванні та реалізації найбільш раціональних форм, методів, способів та шляхів його створення та розвитку.

Основними цілями контролю як функції управління на підприємстві є забезпечення:

- планового здійснення господарського процесу;
- стандартів якості продукції, що випускається;
- ефективності діяльності підприємства;
- фінансової конкурентоспроможності підприємства;
- гарантій належного виконання управлінського рішення;
- встановлення зворотного зв'язку в процесі управління.

Аналіз та контроль в управлінні кредиторською заборгованістю сільськогосподарських підприємств об'єктивно необхідний для успішного функціонування системи, а його відсутність приводить до непередбачених соціально-економічних наслідків.

Поняття аналіз та контролю можна інтерпретувати як у вузькому розумінні – як один з етапів процесу управління (або як одну з його функцій), так і в більш широкому розумінні як підсистему, що входить у структуру загального управління організацією, що складається з ряду елементів (рис. 1.2).

Як видно з вищенаведеної схеми, на підприємстві реально існує система: Планування – Облік – Аналіз – Контроль – Управління. Одними із головних функцій управління підприємством є аналіз та контроль які тісно переплітається з іншими його функціями (обліком, плануванням, регулюванням). Вони є найважливішими ланками структури управління підприємства. На нашу думку, успішне здійснення процесу управління неможливе без тісної їх взаємодії, про що свідчать не лише теоретичні докази, але і практична діяльність підприємств та досвід спеціалістів.

Зміст методики внутрішнього контролю операцій з постачальниками та підрядниками полягає у перевірці правильності оформлення та легітимності первинних документів з обліку даного об'єкта та відображення цих господарських операцій в системі облікових рахунків.

Відмітимо, що контроль процесу виконання контрагентом наявних зобов'язань за договором має досить вагоме значення, і, на жаль, на практиці часто не здійснюється взагалі або ж проводиться не у правильному порядку.

Рис. 1.2. Контроль як функція (або підсистема) загального Управління діяльністю підприємства [33]

Даний контроль необхідний для своєчасного виявлення дефектів виконання зобов'язань, можливого їх виправлення та документального оформлення. Своєчасне виявлення факту невиконання зобов'язань дозволяє, з однієї сторони, адекватно оцінити дану ситуацію, а, з іншої сторони, у випадку продовження недобросовісної комерційної поведінки контрагента – зменшити до мінімуму втрати підприємства.

На нашу думку, метою контролю розрахунків з постачальниками є забезпечення: достовірних даних під час бухгалтерського обліку кредиторської заборгованості; повноти та своєчасності відображення господарських операцій в облікових регістрах та журналах-ордерах; правильності ведення обліку відповідно до прийнятої облікової політики.

Практика свідчить, що на тих підприємствах, де налагоджений поточний внутрішній контроль кредиторської заборгованості, забезпечується ощадливість і збереження цінностей, покращується платіжна дисципліна, розрахунки з кредиторами здійснюються в строк та зменшується обсяг простроченої кредиторської заборгованості. З метою посилення боротьби з невідповідністю даних по розрахунках з кредиторами, потрібно щоб внутрішній контроль здійснювався об'єднаними зусиллями всіх спеціалістів, керівників господарських підрозділів та бухгалтерських служб. При цьому

особливе значення має щоденний контроль за кредиторською заборгованістю на окремих підприємствах.

Ефективність контролю господарської діяльності, зокрема, операцій щодо виконання зобов'язань підприємства та фактів їх зміни залежить від раціональної його організації та чітко сформованої методики, яка передбачає наявність послідовного переліку етапів, методів та прийомів контролю та відповідного пакету розроблених робочих документів контролера для проведення внутрішнього контролю обраного об'єкта і базується на визначеному переліку систематизованих джерел інформації.

Різні підходи до контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками можна умовно розділити на два основні напрями: зовнішній та внутрішній контроль. Внутрішньогосподарський (внутрішньо фірмовий) та зовнішній контроль зобов'язань підприємства здійснюється представниками державних органів управління економікою, спеціальних державних контролюючих і адміністративних органів, аудиторськими фірмами, громадськими та внутрішньо-господарськими (внутрішньофірмовими) контролерами в межах визначених для них повноважень і за розробленою завчасно програмою.

Загалом контрольний процес повинен включати три стадії: організаційну, дослідну й підсумкову (рис. 1.3). Організаційна стадія контролю має передбачати: попереднє вивчення особливостей підприємницької діяльності; дослідження стану бухгалтерського обліку кредиторської заборгованості; розробку програми контролю; визначення методичних прийомів контролю.

Ефективне управління довгостроковими зобов'язаннями неможливе без налагодження системи контрольних процедур.

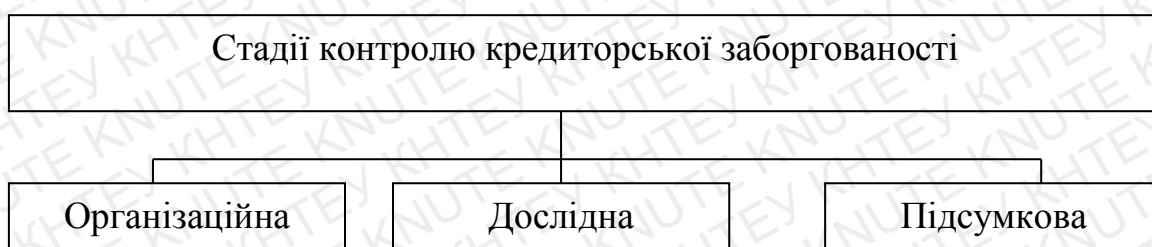

Рис. 1.3 Стадії контрольно-аналітичного процесу кредиторської заборгованості сільськогосподарських підприємств[33]

На дослідній стадії контролю кредиторської заборгованості повинні застосовуватися загальнонаукові, органолептичні, розрахунково-аналітичні та документальні прийоми аналізу та контролю, що обрані на організаційній стадії та мають забезпечити достовірність і правильність відображення інформації в первинних документах, облікових регістрах та звітності.

Підсумкова стадія контролю повинна включати виявлення порушень первинного, поточного та підсумкового обліку кредиторської заборгованості, отримання й оцінку пояснень винних осіб, групування та узагальнення виявлених недоліків у відповідному документі.

В подальшому результати проведеного контролю повинні обговорюватися з посадовими особами підприємства, що передбачає розробку пропозицій відносно їх усунення. І нарешті, зворотній зв'язок, що характеризується інформаційною та, особливо, корекційною спрямованістю, має забезпечити належний контроль за усуненням виявлених порушень в обліку кредиторської заборгованості суб'єкта господарювання.

Підводячи підсумок викладеному матеріалу, необхідно відзначити, що керівники підприємств мають змогу різносторонньо досліджувати обсяг своєї кредиторської заборгованості, проте, вони в більшості випадків це ігнорують. Тому рекомендуємо проведення комплексного фінансового контролю кредиторської заборгованості, адже управління нею потребує зваженого наукового підходу.

Висновок до розділу 1

Розрахунки з постачальниками та підрядниками займають вагоме місце в системі розрахункових операцій, а також є найважливішою складовою

бухгалтерської діяльності, оскільки вони впливають на виникнення кредиторської заборгованості підприємств.

В роботі встановлено, що облік розрахунків на підприємствах має бути чітко контрольований. Причому не тільки на кінцеві звітні дати, що забезпечується засобами фінансового обліку, а й у будь-який момент за потреби управління. Отже, виникає потреба поглиблення інформативності обліку за цими об'єктами.

Вцілому механізм здійснення процесу постачання можна охарактеризувати трьома основними напрямками: планування, організація та контроль

Ключова роль і місце контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками для управління підприємством полягає у налагодженні системи своєчасного інформування управлінців про момент настання виконання зобов'язань як з боку контрагентів, так і з боку самого підприємства з метою прийняття рішень та вжиття оперативних заходів.

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО - МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНТРОЛЮ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ПРАТ «ВІННИЦЬКИЙ ЗАВОД «БУДМАШ»

2.1. Модель організації контролю розрахунків з постачальниками ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»

У зміцненні фінансового стану і платоспроможності підприємств значна роль належить контролю за станом розрахунків з постачальниками та підрядниками та їх динамікою. Завдання контролю полягає в перевірці дотримання нормативно-правового регулювання розрахункових операцій і стану розрахунково-платіжної дисципліни.

Несвоєчасне виявлення помилок у розрахунково-платіжних документах призводить до виникнення різних суперечок під час розрахунків, виникнення конфліктних ситуацій. Особливо це стосується претензійної заборгованості, пов'язаної з нестачами цінностей при їх відпуску, транспортуванні і прийманні. Тому завдання контролю полягає не тільки в перевірці нормативно-правового забезпечення під час здійснення розрахунків, але й їх документального обґрунтування. Особливу увагу необхідно звернути на законність розрахунків, їх доцільність, документальну обґрунтованість і правильність відображення розрахункових операцій у бухгалтерському обліку, а значить і зменшення суми заборгованості.

Підприємства систематично ведуть розрахунки з постачальниками, покупцями, кредиторами, з бюджетами, з фондами страхування, з робітниками. Вся ця діяльність і є об'єктом комплексної перевірки.

Під час перевірки розрахунків з постачальниками та підрядниками мають бути розв'язані наступні завдання:

- 1) законність здійснення операцій по розрахунках з постачальниками та підрядниками із зниження заборгованості, обґрунтованості її списання;
- 2) вивчення реальності поточної заборгованості;
- 3) установлення причин і строків утворення заборгованості;
- 4) перевірка наявності простроченої заборгованості;
- 5) вивчення кредиторської заборгованості, за якою минув строк позовної давності;

б) з'ясування правильності списання заборгованості, строк позовної давності якої минув, перевірка достовірності відображення за відповідними статтями балансу суми кредиторської заборгованості;

7) перевірка правильності та обґрунтованості списання заборгованості та оформлення і відображення в обліку заборгованості за одержаними авансами;

8) дотримання встановлених правил інвентаризації розрахунків;

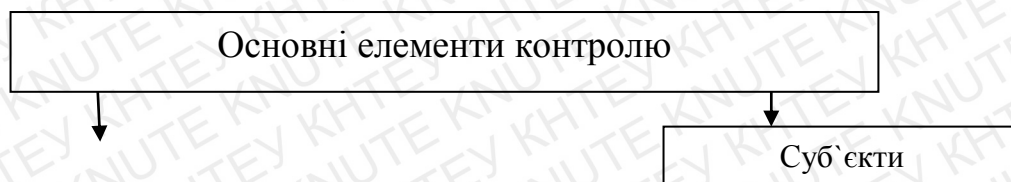
9) дотримання нормативно-правових актів при нарахуванні оплати праці, утримань із неї й правильності ведення бухгалтерського обліку розрахунків з оплати праці.

На ефективність контролю господарської діяльності, зокрема, розрахунків з постачальниками та підрядниками підприємства (ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш») впливає його організація та чіткість сформованої методики, яка повинна складатись з послідовного переліку етапів, методів та прийомів контролю та відповідного пакету розроблених робочих документів контролера для проведення внутрішнього контролю обраного об'єкта і базується на визначеному переліку систематизованих джерел інформації.

Внутрішній контроль передбачає наявність на підприємстві певного переліку інструкцій, які допомагають при управлінні, плануванні та контролі за господарською діяльністю суб'єкта господарювання.

Організаційні засади контролю передбачають визначення основних елементів контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками підприємства, що наведено на рис. 2.1.

Слід зазначити, що обов'язковим є здійснення контролю над суб'єктом процесу постачання, який розпочинається із оцінки якості сировини, матеріалів, устаткування, енергоносіїв, інших ресурсів і послуг, що купуються підприємством.

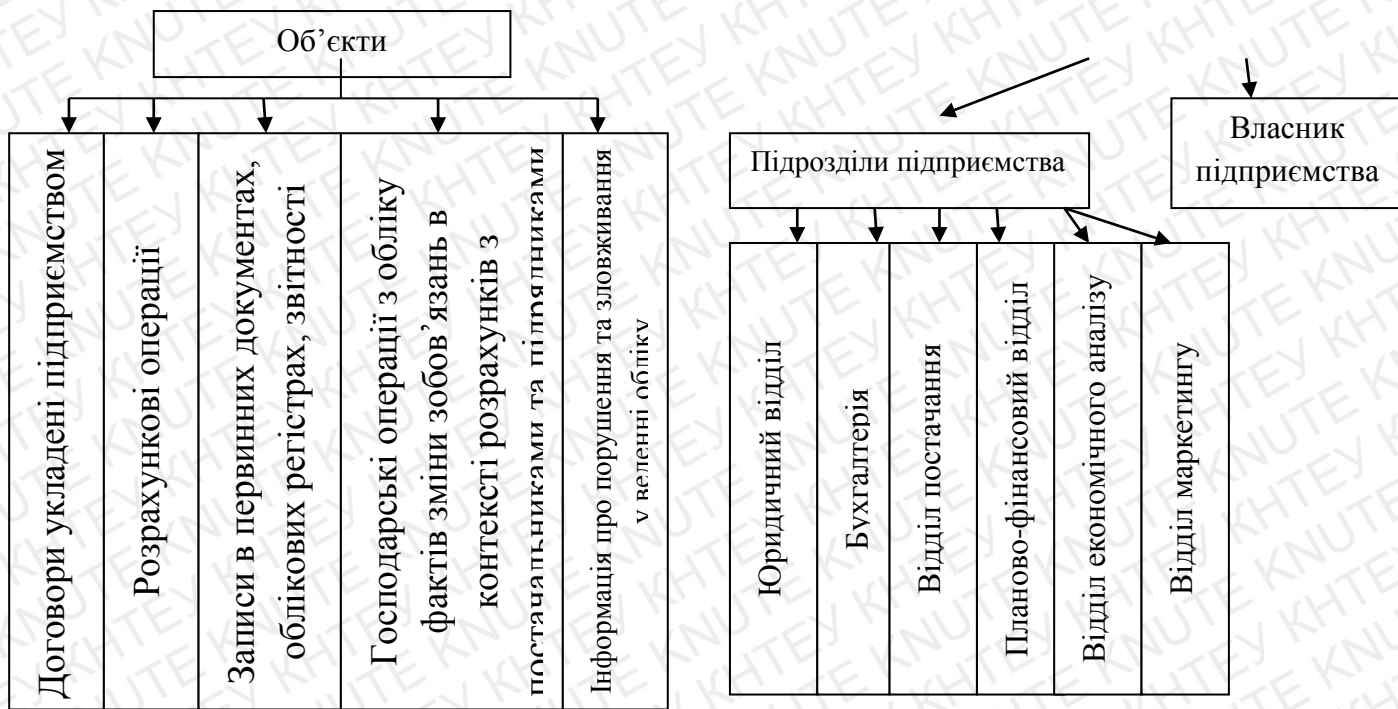

Рис. 2.1 Суб'єкти та об'єкти контролю розрахунків з постачальниками

ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»*

*розроблено автором

Після підписання договорів контролер повинен перевірити факт виконання договірних відносин та розрахункової дисципліни, що вимагає за собою регламентування відповідного порядку виконання контролю у відповідних наказах або положеннях та формування системи внутрішніх розпорядчих документів: положення про облікову політику (в частині врегулювання особливостей облікового відображення виконання та зміни зобов'язань підприємства); графік документообігу (фіксація руху первинних облікових документів та відстеження виконання розрахунків з постачальниками та підрядниками підприємства); положення про службу внутрішнього контролю (розкриття та закріплення функціональних обов'язків обраних суб'єктів контролю за підконтрольним об'єктом); посадові інструкції працівників (визначення контрольних функцій та реалізація процедур контролю за обраним об'єктом перевірки).

На етапі формування інформаційної бази для здійснення контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками виділяють різні джерела

інформації для внутрішнього контролю: первинні документи (Наказ про облікову політику, бухгалтерські документи з обліку розрахунків, документи з перевірки службою контролю, аналітичні документи); рахунки бухгалтерського обліку (облікові реєстри, відомості синтетичного і аналітичного обліку 3.3, Журнал 3, Головна книга); форми фінансової звітності; інші джерела інформації (законодавча база, інформаційні повідомлення про курси іноземних валют та ін.).

Наступний етап особливий тим, що існує необхідність перевірки правильності документального оформлення процесу оприбуткування та поставки товарно-матеріальних цінностей, надання послуг, виконання робіт щодо відповідності чинним нормам законодавства та положенням внутрішніх документів підприємства.

Контролер насамперед повинен перевірити наявність усіх реквізитів у таких первинних документах, як товарно-транспортні накладні, рахунки-фактури, розрахунково-платіжні документи. Неможливо залишити поза увагою те, що за умови виникнення будь-яких сумнівів щодо правильності оформлення первинних документів, а також їх змісту та складу існує ризик того, що документи можуть бути не визнані. Виходячи з цього, особа, яка здійснює контроль повинна проводити попередній контроль обліку операцій щодо розрахунків з постачальниками та підрядниками.

Кожному суб'єкту господарювання важливо визначити реальну суму кредиторської заборгованості за певний період. У зв'язку з цим, слід враховувати можливий факт наявності простроченої, штучної, сумнівної заборгованості або такої, що минув строк позовної давності, несвоєчасно здійснених розрахунків, повторного оприбуткування матеріалів та послуг.

Причинами зміни зобов'язань можуть бути також: отримання знижок; зміни осіб у зобов'язаннях кредитора чи боржника); укладання договору з валютним застереженням, операцій переведення боргу.

Для заміни кредитора, за загальним правилом, не потрібно згоди боржника.

Однак заміна будь-якої сторони у двосторонньому договірному зобов'язанні (з договору купівлі-продажу, міни, оренди тощо), де кредитор є одночасно боржником, можлива тільки за згодою іншої сторони договору. Заміна кредитора означає, що із зобов'язання вибуває первісний кредитор і його замінює інша особа, яка вступає в це зобов'язання.

Це можливо у всіх випадках, крім тих, коли така заміна заборонена договором або законом. Так, ст. 515 ЦК України не допускає заміну кредитора в зобов'язанні, яке нерозривно пов'язане з особою кредитора.

Надалі здійснюється перевірка правильності та своєчасності припинення та списання зобов'язань.

Виходячи з існування різних форм розрахунків, припинення зобов'язань теж здійснюється як грошовими (безготівкова, готівкова) та негрошовими (зарахування взаємних вимог, видача векселя, бартер, уступка права вимоги тощо) формами розрахунків.

При укладанні договору міни (бартеру) контролер аналізує основні його умови (перехід права власності, рівноцінність товарів, які належать обміну), перевіряє правильність оцінки матеріальних цінностей, оприбуткованих підприємством у результаті обміну, відображення в обліку різниці між ціною, вказаною в договорі міни, та балансовою вартістю переданих матеріальних цінностей.

Завершальним етапом облікових процедур контролю кредиторської заборгованості є проведення інвентаризації операцій щодо виконання зобов'язань підприємства. Потреба у проведенні інвентаризації пов'язана із необхідністю виявлення за відповідними обліковими документами залишків заборгованості, а також здійснення перевірки обґрунтованості сум, що обліковуються на рахунках цього виду зобов'язань. Не варто залишати поза увагою встановлені терміни погашення зобов'язань на рахунках кредиторів та осіб, винних у пропусненні строків їх погашення. На цьому етапі також потрібно перевірити відсутність випадків переплат та недоплат.

Облікові процедури контролю кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги передбачають також перевірку факту виконання договорів.

Можуть виникнути порушення договірних умов, тобто наявність арифметичних помилок у розрахункових документах, невідповідність цін, недостача понад норму природного убутку, невідповідність товарно-матеріальних цінностей стандартам якості та ін.

У таких випадках сторони змушені вдаватися до примусового виконання умов договорів стороною, яка їх не виконала або виконала частково.

У процесі інвентаризації сума заборгованості повинна бути узгоджена обома сторонами розрахунків: як кредитором, так і дебітором. Це необхідно для встановлення відповідності сум заборгованості. Для цього контрагенти формують акт звірки розрахунків, який містить виписки з аналітичних рахунків обліку про їх заборгованість.

Цей акт складається у довільній формі, але містить обов'язкові реквізити, передбачені ст. 9 Закону № 996 «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». В акті звірки слід також указати дату та номер договору, укладеного між підприємствами, а також суму заборгованості. Якщо підприємство-контрагент є одночасно дебітором і кредитором, йому необхідно передати акт, у якому окремо буде зазначена дебіторська і кредиторська заборгованість. Підприємство-дебітор після одержання виписки повинне підтвердити суму заборгованості або заявити свої заперечення. В окремих випадках, якщо до кінця звітного періоду розбіжності залишилися неврегульованими, кожна зі сторін відображає розрахунки з дебіторами та кредиторами в сумах, сформованих за даними бухгалтерського обліку. Щоб уникнути неврегульованих сум заборгованості, рекомендуємо при укладанні договору передбачити в ньому періодичність і строк проведення звірок розрахунків [38].

За даними бухгалтерської звітності (ф. №1 «Баланс» («Звіт про фінансовий стан»), ф. №2 «Звіт про фінансові результати» («Звіт про сукупний дохід»)) можна визначити відповідні показники, що

характеризують стан розрахунків з постачальниками та підрядниками (Додаток В).

Загалом ефективність проведення внутрішнього контролю за кредиторською заборгованістю можливий при тісній взаємодії між бухгалтерією підприємства, його юридичним та фінансовим відділами.

Однак як показали дослідження, на досліджуваному підприємстві відсутня спеціальна служба внутрішнього контролю (аудиту), що дало б змогу запропонувати комплекс заходів, направлених на створення, постійне впорядкування та удосконалення системи внутрішнього контролю з метою забезпечення інформацією керівництва про стан розрахунків для прийняття управлінських рішень та складання звітності.

Вважаємо, на досліджуваному підприємстві необхідно створення такої служби, відділу чи хоча б сектору (наприклад у складі фінансової служби чи бухгалтерії) для здійснення описаних заходів, так важливих для забезпечення успішного функціонування підприємств. У цьому аспекті цілком підтримуємо думку автора, що при створенні такого роду служби слід враховувати: економічну ефективність від її діяльності та способи відшкодування витрат на перевірки.

Отже, за результатами дослідження можна зробити такі загальні висновки. Першочерговими завданнями при здійсненні контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками є:

- забезпечення юридичної обґрунтованості кожної суми заборгованості;
- вивчення причин виникнення заборгованостей та прорахування їх наслідків;
- здійснення заходів щодо реальної можливості погашення кредиторської заборгованості;
- регулярне проведення інвентаризацій розрахунків на підприємстві та контроль за строком позовної давності.

Отже, правильно організований внутрішній контроль за своєчасністю, повнотою й юридичною обґрунтованістю розрахунків з кредиторами –

запорука успішного розвитку, стабільності та стійкості вітчизняних підприємств в умовах сучасного бізнес-середовища.

2.2. Оцінка системи внутрішнього контролю розрахунків з постачальниками ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»

Важливе значення для підприємства є організація внутрішнього контролю. Внутрішній контроль є функцією, яка невід’ємна від інших управлінських функцій, і в першу чергу – облікової. Тому методологія внутрішнього контролю має органічно доповнювати функціональні обов’язки управлінського персоналу і бухгалтерів, оскільки контрольна функція закладена у процедури обліку.

Внутрішньогосподарській контроль на ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» здійснюють:

1. Управлінській персонал і спеціалісти до функціональних обов’язків яких входить попередній, поточний і наступний контроль;
2. Обліковий персонал на чолі с головним бухгалтером, якому належать функції контролю на всіх етапах відображення господарських процесів;

В роботі здійснено оцінку ефективності внутрішнього контролю на ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш». Анкетування середовища внутрішнього контролю підприємства зображено в Додатку А.

Так, за результатами проведеного анкетування системи внутрішнього контролю було встановлено, що більшість відповідей на запитання анкети – «Так», на основі чого можна припустити, що ризик контролю на підприємстві є невеликим.

Розглянувши стан внутрішнього контролю ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш», вважаємо за необхідне зазначити наступне:

- система внутрішнього контролю ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» спрямована на упередження, виявлення і виправлення суттєвих

помилки, забезпечення захисту і збереження активів, повноти і точності облікової документації та включає адміністративний та бухгалтерський контроль;

- адміністративний контроль передбачає розподіл повноважень між працівниками підприємства таким чином, щоб жоден працівник підприємства не мав змоги зосередити у своїх руках усі необхідні для повної операції повноваження;

- бухгалтерський контроль забезпечує збереження активів підприємства, достовірність звітності та включає попередній, первинний (поточний) і наступний контроль.

Проведені дослідження, дозволили встановити, що процес перевірки складається із цілої низки послідовних етапів, кожний з яких має свій зміст, функціональне призначення і є відокремленим за часом.

На нашу думку, підприємству доцільно ввести в штат окрему (працівника), яка б виконувала б обов'язки внутрішнього контролера діяльності ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» загалом та розрахунків з постачальниками та підрядниками зокрема.

Блок-схема планування і проведення контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» зображена на рисунку 2.2.

У планах вказується: на яку дату перевірено підприємство, вид контролю, затрати часу в днях, за який період має проводитися контроль, час її проведення і робиться відмітка про виконання.

Після затвердження планів контролю починається підготовка до проведення перевірки. Програма внутрішнього контролю затверджується керівником підприємства. Керівник відділу внутрішнього контролю повинен ознайомити всіх членів групи зі змістом програми і розподілити завдання між ними. Відтак члени групи складають робочі плани проведення контролю, які затверджуються керівником відділу контролю.

Рис. 2.2 Блок-схема планування і здійснення контрольних розрахунків з постачальниками на ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»*

*розроблено автором

Робочий план включає перелік робіт, які підлягають виконанню під час перевірки, строки їх виконання та спосіб перевірки (суцільний, вибірковий), термін закінчення перевірки.

Під час контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками важливе значення має використання фактографічної інформації, яка є обліковою інформацією. Частково ця інформація, її зміст і використання в контрольному процесі наведені в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Фактографічна інформація, яка використовується під час контролю кредиторської заборгованості ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»*

№ п/п	Найменування документу	Зміст	Використання в контрольному процесі
1	2	3	4

1.	Договір на поставку від постачальника	Зобов'язання сторін на поставку матеріалів та розрахунки за ними	Контроль за наявністю договорів
2.	Платіжне доручення, платіжна вимога-доручення та інше	Сума коштів платежу, його цільове призначення, дата перерахування, дані платника та одержувача	Контроль за достовірністю суми платіжного документа, а також за терміном перерахування та цільовим призначенням коштів
3.	Виписка банку	Використання коштів і їх залишок на розрахунковому та інших рахунках	Контроль за достовірністю використання коштів на різні платежі, а також залишку коштів
4.	Претензійний лист	Лист постачальнику про розбіжності в цінах, що надійшли	Виявлення необґрунтованої претензії
5.	Розрахунок претензії	Представлення розрахунку сум розбіжностей	Контроль за достовірністю розрахунків

**розроблено автором*

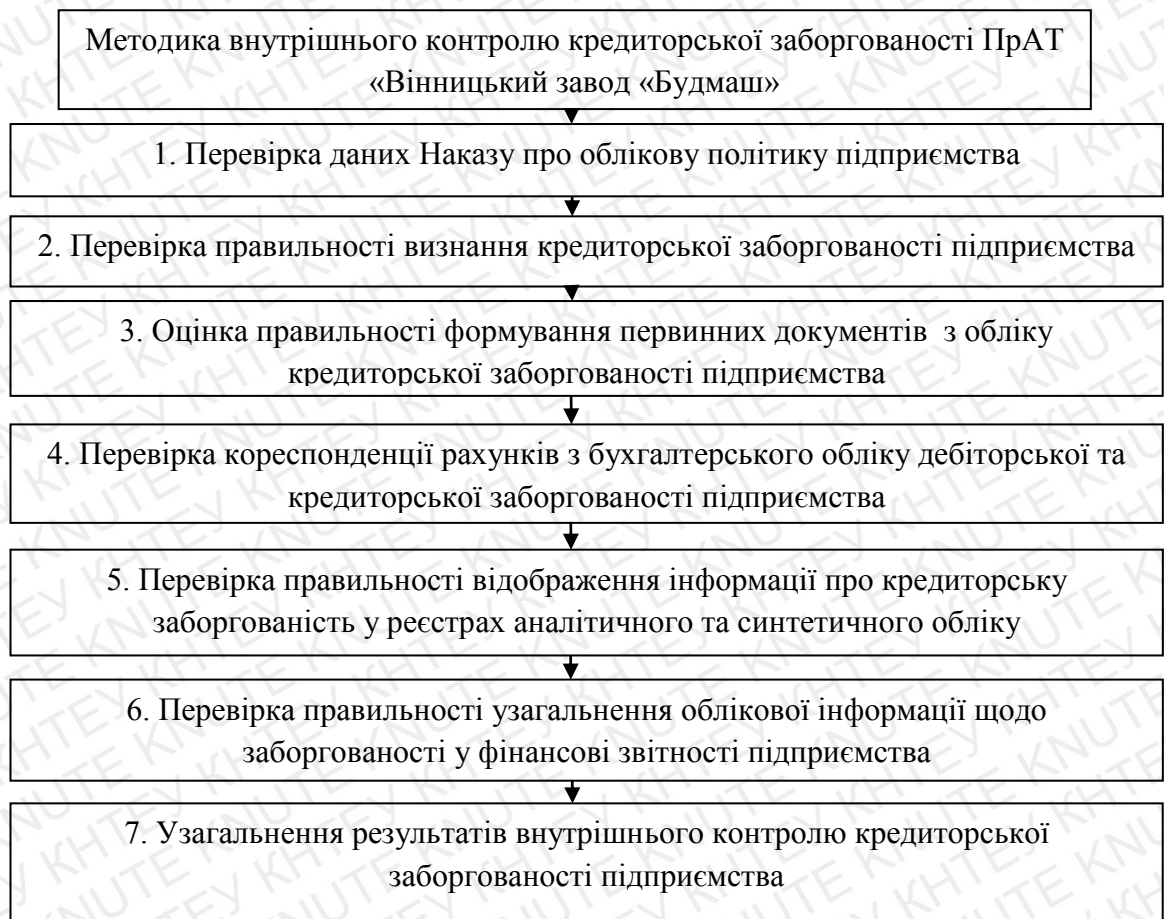
Джерелами нормативно-законодавчої інформації є та, що законодавчо обґрунтовує розрахунки, тобто інформація, що підтверджує законність (або незаконність) тих або інших розрахункових операцій.

Організація дієвої системи внутрішнього контролю повинна ґрунтуватися на своєчасності повідомлення про відхилення, відповідальності, збалансованості, інтеграції, постійності, комплексності, розподілу обов'язків.

Методику внутрішнього контролю кредиторської заборгованості ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» можна представити наступним чином (рис. 2.3).

Важливим в організації ефективної системи внутрішнього контролю розрахунків з контрагентами є забезпечення надійності збереження інформації від сторонніх осіб, зокрема перевірка системи зберігання документації, функціонування архівної служби, порядку інвентаризації документів в архіві і забезпечення доступу до документів тощо.

Загалом ефективність проведення внутрішнього контролю за кредиторською заборгованістю можливий при тісній взаємодії між бухгалтерією підприємства, його юридичним та фінансовим відділами.

*Рис. 2.3 Методика внутрішнього контролю кредиторської заборгованості
ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»**

**розроблено автором*

Для удосконалення контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками досліджуване підприємство повинно володіти достовірною інформацією про всі взаєморозрахунки підприємства за зазначений період. Необхідно розробити пакет робочих документів контролера для організації ефективного процесу контролю заборгованості. Така документація повинна відповідати об'єктивним умовам функціонування та специфіки діяльності підприємства, а також уможливити отримання усієї необхідної достовірної інформації про стан об'єкта та зіставлення її з плановими (нормативними). Це дасть змогу чітко окреслити грошові потоки підприємства, а також мінімізувати ризик виникнення заборгованості.

З метою удосконалення контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш», в роботі розроблено

робочий документ контролера, який дозволить оптимізувати контроль розрахунків з кредиторами та не допустити помилок під час розрахунків (табл.2.4).

Таблиця 2.4

**Контроль заборгованості за товари, роботи, послуги на
ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»***

Замовник	Дата утворення	Заборгованість на початок періоду	Надано послуг		Сплачено		Заборгованість на кінець періоду
			Дата	Сума	Дата	Сума	
1	2	3	4	5	6	7	8
ПрАТ «Оріон»	23.10.2018р.	50 тис.грн.	24.10.18р.	80 тис.грн.	25.11.18р.	30 тис.грн.	100 тис.грн.
.....							
Усього	-	50 тис.грн.	-	80 тис.грн.	-	30 тис.грн.	100 тис.грн.

**розроблено автором*

З метою підготовки висновку всі виявлені порушення та помилки внутрішній контролер може відобразити у запропонованому нами підсумковому робочому документі (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Перелік виявлених помилок та порушень під час внутрішнього контролю розрахунків з постачальниками ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»

Період перевірки _____

Термін перевірки _____

№	Первинний документ, обліковий реєстр				Робочі документи, що відбивають факти порушень (помилки)	Характер порушень	Примітки
	Назва	№	Дата	Сума			
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Видаткова накладна	325-96	22.05.18	15 тис.грн.			
-	-	-	-	-	-	-	-

Продовж. табл. 2.5

1.	Видаткова накладна	325-96	22.05.18	15 тис.грн.			
-	-	-	-	-	-	-	-

Виконав _____

Перевірив _____

Ознайомився _____

**розроблено автором*

Ефективна організація внутрішнього контролю є одним із заходів, спрямованих на вдосконалення управління підприємством, яка забезпечує високий рівень виконання його завдань, чіткий порядок у його веденні. Таким чином, правильна організація внутрішнього контролю на ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» забезпечить керівництво достовірною інформацією про стан справ і на основі цього визначить перспективи його подальшої діяльності.

Удосконалюючи систему внутрішнього контролю на ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» необхідно дотримуватися системного підходу, що забезпечить його найбільшу результативність та, в свою чергу, визначить раціональність контрольної діяльності.

2.3 Методика аналізу розрахунків з постачальниками ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»

Для того, щоб провести загальний аналіз розрахунків з постачальниками та підрядниками доцільно здійснити аналіз заборгованості в динаміці та структурі. За даними фінансової звітності ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2014-2018 рр. побудуємо таблиці (табл. 2.6-2.9) які дозволять здійснити ретроспективний аналіз кредиторської заборгованості в динаміці та структурі.

Великий вплив на оборотність капіталу, вкладеного в оборотні активи ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш», а отже і на фінансовий стан підприємства справляє збільшення або зменшення заборгованості. Її величина залежить від обсягу реалізованої продукції підприємства, умов розрахунку із замовниками продукції, платіжної дисципліни замовників, організації контролю за станом заборгованості і претензійної роботи на підприємстві, тощо.

Аналіз кредиторської заборгованості починається з вивчення складу і структури кредиторської заборгованості за даними форми № 1 «Баланс» («Звіт про фінансовий стан»). Для цього розраховують питому вагу кожного виду кредиторської заборгованості в загальній сумі. Такі показники розраховуються за звітом і за планом, а порівнюючи їх, визначають відхилення в структурі кредиторської заборгованості, установлюють причини змін її окремих складових і розробляють заходи для регулювання заборгованості, особливо тих її складових, які негативно впливають на діяльність підприємства.

Як правило, основною причиною змін структури кредиторської заборгованості є взаємні неплатежі. Це може підтвердити порівняльний аналіз кредиторської та дебіторської заборгованості. Деталізація аналізу кредиторської заборгованості може проводитись з використанням запропонованої вище методики аналізу заборгованості.

У процесі аналізу необхідно дати оцінку умов заборгованості, звернути увагу на строки, обмеження використання ресурсів, можливості залучення додаткових джерел фінансування. Аналіз кредиторської заборгованості починається з вивчення змін кредиторської заборгованості (табл. 2.6).

За даними табл. 2.6 простежується збільшення кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги з 2014 р. по 2018р. як в динаміці так і в структурі на досліджуваному підприємстві, що є негативним адже свідчить про наявність заборгованості підприємства перед контрагентами. В свою чергу, в 2018 р. в порівнянні з 2017 р. кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги значно зменшилась (в динаміці на 13114 тис.грн, а в структурі на 54,76%). Така тенденція свідчить про поліпшення розрахункової дисципліни на ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш».

Таблиця 2.6

Аналіз динаміки кредиторської заборгованості ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2014-2018 рр., тис.грн.*

Показники	2014 рік.	2015 рік	2016 рік	2017 рік	2018 рік	Абсолютне відхилення, тис. грн.			
						2015 від 2014	2016 від 2015	2017 від 2016	2018 від 2017
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Валюта балансу	45170	50943	46697	48076	39658	5773	-4246	1379	-8418
Поточні зобов'язання	17514	18007	19873	23584	20854	493	1866	3711	-2730
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	240	490	650	14625	1511	250	160	13975	-13114
Питома вага кредиторської заборгованості у поточних зобов'язаннях	1,3	2,7	3,2	62,0	7,24	1,4	0,5	58,8	-54,7

*розроблено автором на базі звітності підприємства

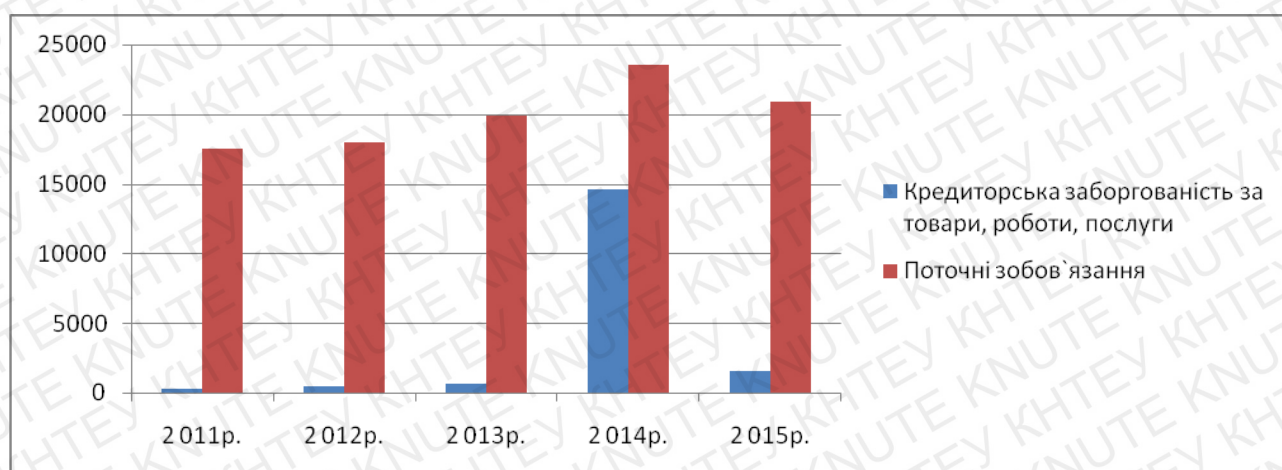

Рис. 2.4 Динаміка кредиторської заборгованості ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2014 р.-2018 р.*

*розроблено автором на базі звітності підприємства

Здійснюючи аналіз кредиторської заборгованості доцільно оцінити ефективність використання та якісного складу кредиторської заборгованості на ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» (Додаток Б).

Аналізуючи показники ефективності використання та якісного складу дебіторської та кредиторської заборгованості за 2014-2018 рр. можемо відмітити, що оборотність дебіторської заборгованості зменшилась, так у

2014 році вона становила 14 обороти, що свідчить про те, що виручка від реалізації продукції на ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» перевищує майже у 14 рази середню дебіторську заборгованість. Тривалість обороту дебіторської заборгованості характеризує середній період інкасації дебіторської заборгованості, тобто період її погашення. У 2014 р. тривалість обороту становила майже 26 днів.

Тривалість обороту дебіторської заборгованості за аналізований період зменшився, так в 2012р. тривалість обороту дебіторської заборгованості складала майже 28 днів, а вже в 2016 р. – 14 днів. Дана динаміка є позитивною та свідчить про підвищення ефективності діяльності досліджуваного підприємства.

Перевищення темпів зростання кредиторської заборгованості над темпами зростання виручки від реалізації призвели до зростання тривалості обороту кредиторської заборгованості (в днях). Так, в 2014р. – 2,6 днів, в 2018 р. – 138 днів.

Показник співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості за досліджуваний період зменшився до рівня 1, що наближене до рекомендованого значення, та свідчить про здатність ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» розраховатися з кредиторами за рахунок дебіторів протягом року.

Важливим показником якісного складу є питома вага дебіторської заборгованості в оборотних активах та питома вага сумнівної заборгованості в складі дебіторської заборгованості. На ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» сумнівна заборгованість відсутня, а частка дебіторської заборгованості в складі оборотних активів у 2014 р. становила 0,11 %, а в 2018р. – 0,074%.

Збільшення кредиторської заборгованості, її значне перевищення над дебіторською також загрозливе для економічної стійкості господарюючих суб'єктів, адже це автоматично впливає на погіршення значень основних індикаторів фінансової стійкості, що є складовою економічної. Так, збільшення кредиторської заборгованості призводить до збільшення

поточних зобов'язань, це, в свою чергу — до зменшення показника фінансової стабільності та збільшення фінансового ризику.

Важливе значення в проведенні аналізу кредиторської заборгованості має аналіз оборотності кредиторської заборгованості, який наведено в таблиці 2.8.

Таблиця 2.8

Факторний аналіз оборотності дебіторської та кредиторської заборгованості ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»

Показник	Методика розрахунку	2017р.	2018р.	Відхилення	
				Абсол.	Відносне, %
1. Оборотність дебіторської заборгованості, к-ть разів	$K_{об\ дз} = V / ДЗ$	10,7	25,65	14,95	24,65
2. Середній строк обороту дебіторської заборгованості, днів	$Од = 360 / K_{обдз}$	33,7	14,04	-19,66	-4,9
3. Оборотність кредиторської заборгованості, к-ть разів	$K_{об\ кз} = V / КЗ$	2,6	25,73	23,13	24,73
4. Середній строк обороту кредиторської заборгованості, днів	$Ок = 360 / K_{об\ кз}$	138	13,99	124,01	-12,99

де, V — виручка від реалізації послуг, тис. грн;

K об кз — оборотність кредиторської заборгованості, кількість разів;

K об дз — оборотність дебіторської заборгованості, кількість разів;

ДЗ — середня дебіторська заборгованість, тис. грн.

КЗ — середня кредиторська заборгованість, тис. грн.

Ок — оборотність кредиторської заборгованості, днів.

Од — оборотність дебіторської заборгованості, днів.

Дані таблиці 2.8 свідчать про те, що кредиторська заборгованість за надані послуги обертаються в середньому 5-7 разів, або для їх обороту потрібно близько 60 календарних днів. Причому відбувається зменшення оборотності кредиторської заборгованості і збільшення строку одного обороту (на 7 днів за період з 2015 по 2018 р.), що є негативною тенденцією.

Для повного аналізу кредиторської заборгованості необхідно провести її факторний аналіз з метою визначення впливу факторів на оборотність цього показника. Цей аналіз наведено в таблиці 2.9.

Таблиця 2.9

Факторний аналіз оборотності дебіторської та кредиторської заборгованості

Показник	2017р.	2018 р.	Відхилення
Виручка, тис.грн. (а)	38034	38879	845
Середня кредиторська заборгованість (b)	14625	1511	-13114
Оборотність кредиторської заборгованості, разів (у)	2,6	25,7	23,1

Здійснити факторний аналіз допоможе метод ланцюгових підстановок. Загальна модель виглядатиме наступним чином – $Y = a/b$ (двохфакторна мультиплікативна модель).

Щоб оцінити вплив середньої виручки від реалізації на зміну оборотності кредиторської заборгованості необхідно здійснити наступні дії

$$Y = 38879/14625 - 38034/14625 = 2,6583 - 2,60061 = -0,057$$

Щоб оцінити вплив середньої величини кредиторської заборгованості на зміну оборотності кредиторської заборгованості необхідно здійснити наступні дії

$$Y = 38879/1511 - 38879/14625 = 25,730 - 2,658 = 23,07$$

Отже, в цілому коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості збільшився на 23, 1 за рахунок впливу двох факторів. Збільшення виручки від надання послуг на 845 тис.грн за аналізований період призвело до зменшення результативного показника на 0,057, а зменшення середньорічної кредиторської заборгованості на 13114 тис. призвело до збільшення коефіцієнта оборотності на 23,07.

Отже, підводячи підсумки зроблених розрахунків, можна зауважити, що оборотність кредиторської заборгованості з 2017 до 2018 року підвищилася на 23,1 рази, в тому числі за рахунок збільшення виручки та зменшення

середньої кредиторської заборгованості. Тобто фактор середньої кредиторської заборгованості мав більший вплив ніж обсяг реалізованої продукції (виручки).

Підводячи підсумок викладеному матеріалу, необхідно відзначити, що ефективне управління кредиторською заборгованістю повинно ґрунтуватися на внутрішній кредитній політиці підприємства. Кредитну політику слід розглядати як стандартний набір процедур для того, щоб прийняти рішення з питань отримання кредиту, зокрема, на яких умовах, забезпечення дотримання умов кредиту та визначення умов надання знижки.

Висновок дорозділу 2

Вважаємо, на досліджуваному підприємстві необхідно створення такої служби, відділу чи хоча б сектору (наприклад у складі фінансової служби чи бухгалтерії) для здійснення описаних заходів, так важливих для забезпечення успішного функціонування підприємств. У цьому аспекті цілком підтримуємо думку автора, що при створенні такого роду служби слід враховувати: економічну ефективність від її діяльності та способи відшкодування витрат на перевірки.

Першочерговими завданнями при здійсненні контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками є:

- забезпечення юридичної обґрунтованості кожної суми заборгованості;
- вивчення причин виникнення заборгованостей та прорахування їх наслідків;
- здійснення заходів щодо реальної можливості погашення кредиторської заборгованості;
- регулярне проведення інвентаризацій розрахунків на підприємстві та контроль за строком позовної давності.

Так, за результатами проведеного анкетування системи внутрішнього контролю було встановлено, що ефективність системи внутрішнього

контролю є невеликою. Система внутрішнього контролю спрямована на упередження, виявлення і виправлення суттєвих помилок, забезпечення захисту і збереження активів, повноти і точності облікової документації та включає адміністративний та бухгалтерський контроль.

Важливим в організації ефективної системи внутрішнього контролю розрахунків з контрагентами є забезпечення надійності збереження інформації від сторонніх осіб, зокрема перевірка системи зберігання документації, функціонування архівної служби, порядку інвентаризації документів в архіві і забезпечення доступу до документів тощо.

В роботі розроблено робочий документ контролера, який дозволить оптимізувати контроль розрахунків з кредиторами та не допустити помилок під час розрахунків.

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ КОНТРОЛЮ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ПРАТ «ВІННИЦЬКИЙ ЗАВОД «БУДМАШ»

3.1. Напрями удосконалення організаційно-методичних засад контролю розрахунків з постачальниками ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»

Для нормального функціонування суб'єкта господарювання необхідно мати достовірну інформацію про фінансовий стан підприємства, зокрема про кредиторську заборгованість. Особливе місце в кредиторській заборгованості займають численні розрахунки з постачальниками і підрядниками.

Одним з найважливіших завдань ефективної організації системи внутрішнього контролю операцій із забезпечення виконання договірних зобов'язань на підприємствах є регламентування його здійснення, тобто закріплення відповідного порядку виконання контролю у відповідних наказах або положеннях та формування системи внутрішніх розпорядчих документів:

- положенні про облікову політику (в частині врегулювання особливостей облікового відображення виконання та зміни зобов'язань підприємства);
- положенні про філіали, представництва, відокремлені підрозділи (визначення особливостей виконання та зміни зобов'язань за філіалами, представництвами, відокремленими підрозділами з метою оцінки їх впливу на фінансовий стан підприємства в цілому);
- положенні про договірну роботу;
- графіку документообороту (фіксація руху первинних облікових документів та відстеження виконання розрахунків з постачальниками та підрядниками підприємства);
- положенні про службу внутрішнього контролю (розкриття та закріплення функціональних обов'язків обраних суб'єктів контролю за підконтрольним об'єктом); – посадових інструкціях працівників (визначення

контрольних функцій та реалізація процедур контролю за обраним об'єктом перевірки) [4].

Виходячи з теоретичних основ системи внутрішнього контролю та досліджених підходів до послідовності проведення за операціями щодо виникнення та погашення кредиторської заборгованості, ідентифіковано її основні етапи (Додаток В).

Перш за все, внутрішньому контролеру ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» слід визначити перелік основних кредиторів і порядок розрахунку з ними з метою виявлення недійсних договорів.

Наступним етапом слід виділити саме перевірку правильності документального оформлення надання кредитних послуг на предмет несуперечності їх здійснення нормам чинного законодавства та положенням внутрішніх документів підприємства. На даному етапі, увага контролера звертається на перевірку оформлення первинних облікових документів (рахунків, розрахунково-платіжних документів) на предмет наявності усіх необхідних реквізитів; відповідності даним, вказаним в кредитному договорі. При здійсненні перевірки документального оформлення кредитних операцій виникає ризик того, що первинні документи можуть бути не визнані в якості підтверджуючих, якщо виникнуть будь-які сумніви у правильності їх оформлення, а також їх складу та змісту. Можливість виникнення даного ризику зумовлює необхідність проведення попереднього контролю системи первинного обліку операцій із забезпечення виконання зобов'язань, що дозволить контролеру оцінити якість первинних документів та забезпечити достовірну підготовку до здійснення основних контрольних процедур.

З метою визначення реальної заборгованості перед постачальниками та підрядниками слід встановити порядок оцінки її повноти, встановити строки та причини виникнення простроченої заборгованості, несвоєчасне здійснення розрахунків, наявність штучної заборгованості, наявність кредиторської заборгованості, щодо якої минув строк позовної давності (для підтвердження

реальності кредиторської заборгованості контролер може розіслати листи кредиторам для підтвердження залишку), та сумнівної заборгованості [4].

Наступним кроком слід здійснювати перевірку своєчасності пред'явлення претензій внаслідок порушення договірних зобов'язань (виявлення своєчасності здійснених заходів щодо покриття нанесеного збитку, перевірка обґрунтованості претензій, підтвердження законності списання претензійних сум, правильності оформлення матеріалів за претензіями), правильності розрахунку курсових різниць за кредиторською заборгованістю та відображення їх в обліку.

Особливого значення набуває встановлення обґрунтованості та правильності відображення в обліку фактів зміни зобов'язань та причин їх зміни внаслідок укладання договору з валютним застереженням, операцій переведення боргу; зміни осіб в зобов'язаннях.

Після цього здійснюється перевірка своєчасності та обґрунтованості списання та припинення кредиторської заборгованості.

Також, необхідно перевірити правильність облікової відображеної кредиторської заборгованості, відповідності облікових даних інформації реєстрів синтетичного і аналітичного обліку та звітності.

Останнім кроком запропонованої методики контролю розрахунків з постачальниками та підрядними є проведення інвентаризації операцій щодо виконання зобов'язань підприємства, необхідність якої полягає у виявленні за відповідними обліковими документами залишків кредиторської заборгованості та детальній перевірці обґрунтованості сум, що обліковуються на цих рахунках, встановленні термінів виникнення зобов'язань на рахунках кредиторів, їх реальності та осіб, винних у пропусненні строків їх погашення.

На базі даних етапів внутрішнього контролю кредиторської заборгованості, суб'єкту контролю доцільно розробити план та програму перевірки, яка буде враховувати специфіку діяльності підприємства.

Також, з метою підвищення дієвості застосування процедур внутрішнього контролю кредиторської заборгованості, суб'єкт внутрішнього контролю має користуватися робочими документами, які дозволять оперативно виявляти та реагувати на порушення встановлені під час перевірки.

Нами розроблені та запропоновані до впровадження робочі документи щодо перевірки розрахунків з постачальниками та підрядниками та фактів її зміни як базису для реєстрації та узагальнення виявлених порушень та зловживань з метою аналітичної оцінки та формування пропозицій щодо їх ліквідації в програмі Excel (табл. 3.1).

Таблиця 3.2							
Узагальнююча відомість актів звірки на підтвердження заборгованості перед постачальниками та підрядниками за укладеними договорами							
Найменування постачальника	Дата виникнення заборгованості з постачальником	Підтверджуючий документ	Сума заборгованості перед постачальником		Згідно з актом звірки від кредитора		Відхилення
			згідно підтверджуючого документа	згідно відомості аналітичного обліку	Сума, грн	Дата	
ПрАТ "Колос"	22.04.2018	Договір №123-45	145000 грн	145000 грн	145 000 грн	23.04.2018	
Всього			145000 грн	145000 грн	145 000 грн		

Рис. 3.1 Узагальнююча відомість актів звірки підтвердження заборгованості*

*розроблено автором

За даними аналітичного обліку суб'єкти внутрішнього контролю мають виявляти суми заборгованості перед постачальниками та підрядниками, що зазначені в укладених договорах, за допомогою отриманого у кредиторів підтвердження про належні їм суми, що знаходить відображення в узагальнюючій відомості актів звірки на підтвердження кредиторської заборгованості за укладеними договорами.

На нашу думку, можливими помилками та відхиленнями під час перевірки розрахунків з постачальниками та підрядниками можуть бути наступні:

- несвоєчасна реєстрація господарської операції на носіях облікової інформації та в обліковому реєстрі;
- порушення при оформленні первинних документів;
- перекриття заборгованості одному контрагенту авансами, одержаними від іншого;
- несвоєчасне списання заборгованості із закінченим строком позовної давності;
- несвоєчасне висунення претензій постачальникам, відображення за ними нереальних сум.

Одним із основних порушень, які виникають при перевірці заборгованості з постачальниками підприємства, є не відображення в обліку суми отриманої знижки, що призводить до завищення суми кредиторської заборгованості та можливого привласнення суми знижки, якщо остання отримана у вигляді повернення грошових коштів або певного подарунка. Необхідно відзначити, що сума отриманої знижки може бути зарахована як операційні витрати підприємства, або шляхом зменшення балансової вартості отриманих матеріальних цінностей.

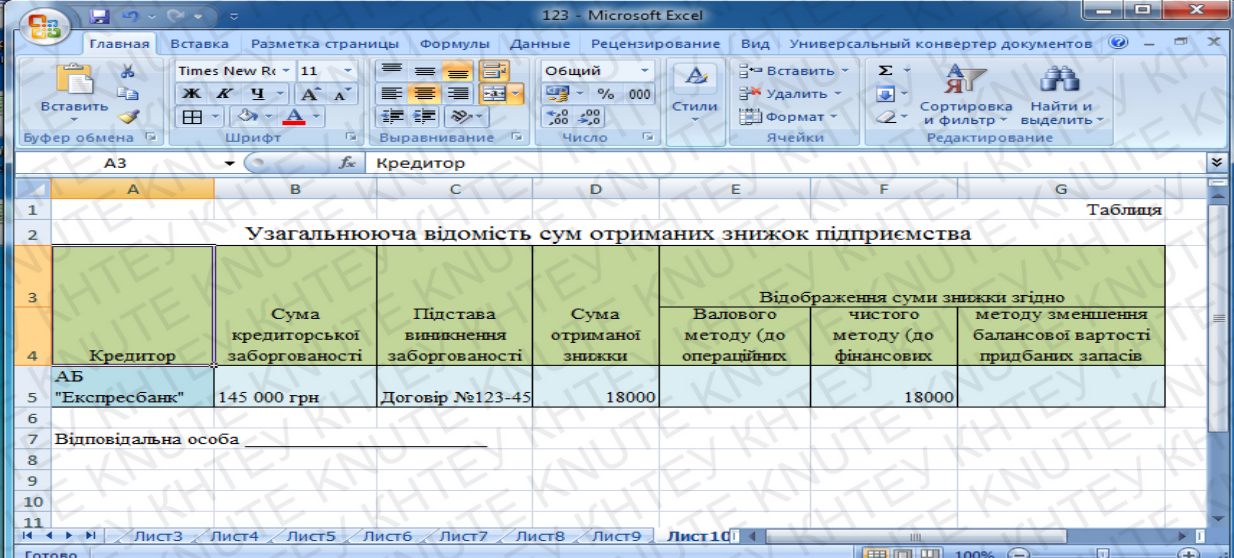
Зважаючи на це, нами запропонований робочий документ контролера «Узагальнююча відомість сум отриманих знижок підприємства», який дозволить оцінити правильність та повноту відображення знижок в бухгалтерському обліку за кредиторською заборгованістю ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» (табл. 3.1).

Також, основними напрямками удосконалення організації внутрішнього контролю заборгованості з постачальниками та підрядниками на вітчизняному підприємстві можуть стати:

Таблиця 3.1

Узагальнююча відомість сум отриманих знижок

ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»

The screenshot shows an Excel spreadsheet with the following data:

Узагальнююча відомість сум отриманих знижок підприємства						
Кредитор	Сума кредиторської заборгованості	Підстава виникнення заборгованості	Сума отриманої знижки	Відображення суми знижки згідно методу зменшення балансової вартості придбаних запасів		
				Валового методу (до операційних)	чистого методу (до фінансових)	методу зменшення балансової вартості придбаних запасів
АБ "Експресбанк"	145 000 грн	Договір №123-45	18000		18000	
Відповідальна особа _____						

- поліпшення якості законодавчо-нормативного відображення у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності інформації стосовно кредиторської заборгованості, що забезпечить правильне ведення обліку;
- використання сучасних інформаційних систем, що забезпечить порядок документування облікової інформації, підвищить вірогідність та оперативність одержуваної первинної документації, знизить трудомісткість документування і підготовки первинної облікової інформації;
- система підготовки, добору, підвищення кваліфікації і удосконалення професійних якостей управлінського та облікового персоналу для більш якісного та ефективного забезпечення внутрішнього контролю на підприємстві;
- створення інформаційних інститутів внутрішнього контролю для забезпечення оперативних контактів між державними органами і суб'єктами господарювання, що забезпечить дотримання підприємством податкового законодавства при веденні фінансово-господарської діяльності підприємства.

Підводячи підсумок викладеному матеріалу, необхідно відзначити, що запропонована методика контролю надасть можливість покращити застосування визначених контрольних процедур за обраним об'єктом,

оптимізувати витрати часу суб'єктів контролю та удосконалити контрольний процес в цілому.

Зміцнення фінансової стійкості підприємств вимагає підвищення достовірності даних бухгалтерського обліку про стан дебіторської і кредиторської заборгованості. Це стосується, перш за все, інформації аналітичного обліку, яка необхідна для ефективного контролю за своєчасністю стягнення заборгованості і списання її невідшкодованої частини. Крім того, необхідне управління заборгованістю і посилення ролі фінансової бухгалтерії, яка при численних неплатежах і складності розрахунків з покупцями і постачальниками повинна давати висновок про фінансовий стан (платоспроможність, доходність) підприємства.

У складі кредиторської заборгованості значну вагу займає заборгованість перед постачальниками. Тому, організація контролю розрахунків з постачальниками (підрядниками) повинна забезпечити виявлення оплаченої і неоплаченої продукції. Результати перевірки пропонуємо оформляти наступним чином (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Відомість перевірки складу поточної кредиторської заборгованості

Кредитор	Дата виникнення заборгованості	Наявність підтверджуючих документів	Сума, що відображена на рахунку	Погашення боргу перед кредитором			Відмітка про переведення заборгованості до безнадійної
				Виписка банку	Відображення в обліку	Відхилення	
ТОВ «Вергел»	20.01.18	Договір №32-1	20 тис.грн	25.01.18	19 тис.грн	-1 тис.грн	-
.....							
Всього	-	-	20 тис.грн	-	19 тис.грн	-1 тис.грн	-

Перевіряючий має звернути увагу на законність проведених операцій, які стосуються кожної суми заборгованості, виявити строки і умови виникнення заборгованості, а також винних у цьому осіб.

Для підвищення контролю та правильного управління зобов'язаннями вважаємо за доцільне ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» скласти

аналітичну таблицю кредиторської заборгованості перед постачальниками та підрядниками, основою якої повинні бути терміни і виконання умов погашення (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Аналітична таблиця контролю та управління кредиторською заборгованістю перед постачальниками *

Вид заборгованості	Кредиторська заборгованість									
	Всього	У т.ч. за термінами погашення, грн.			З неї прострочена					
		До 3 місяців	Від 3 до 6 місяців	від 6 до 12 місяців	Термін прострочення			Сума, грн.	Причин виникнення	Вжиті заходи
			До 3 місяців	Від 3 до 6 місяців	Від 6 до 12 місяців					
Січень	20 тис.		10 тис.	10 тис.				20 тис.	-	-
Лютий										
.....										
Всього										

*розроблено автором

Використання даної таблиці ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» дозволить згрупувати кредиторську заборгованість за термінами погашення та поліпшити контрольні функції обліку.

Також керівництву досліджуваного підприємства необхідно приділяти підвищену увагу залишкам рахунків, на яких відображають прострочену заборгованість.

Отже, існування кредиторської заборгованості є нормальним явищем для фінансового стану будь-якого підприємства. При управлінні заборгованістю важливого значення набуває термін їх оборотності та частка у поточних зобов'язаннях. Значна частина кредиторської заборгованості в поточних зобов'язаннях підприємств свідчить про їх труднощі з наявними грошовими коштами та низьку абсолютну ліквідність.

Ефективна ситема внутрішнього контролю за розрахунками з постачальниками та підрядниками має важливий вплив на формування та збереження економічної стійкості підприємств, оскільки запобігає зниженню їх ліквідності, втраті ними платоспроможності, фінансовій нестабільності та напруженості.

3.2. Шляхи удосконалення аудиту розрахунків з постачальниками ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»

Загалом, досліджуване підприємство, ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» є промисловим підприємством, що займається виробництвом будівельних металевих конструкцій та виробів.

Статутний капітал товариства становить 294 000 грн. Досліджуване підприємство є емітентом цінних паперів, тому зобов'язане здійснювати обов'язковий аудит, тобто замовляти незалежну аудиторську перевірку.

Необхідно відзначити, що за останні три роки ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» змінив незалежну аудиторську компанію, яка проводила щорічно незалежну аудиторську оцінку фінансової звітності підприємства. Це відбулося в зв'язку з тим, що підприємства не влаштовували умови контракту, які були запропоновані аудиторською компанією.

В 2019 році була проведена незалежна аудиторська перевірка статей фінансової звітності досліджуваного підприємства аудиторською фірмою "ТОВ "Аудиторська фірма "Аудит консалт Україна".

Зважаючи на предметну область дослідження (контроль розрахунків з постачальниками та підрядниками) розкриємо загальну методику перевірки фінансової звітності ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» з виокремленням процедур аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками.

В цілому, мета аудиту розрахунків з постачальниками полягає у висловленні аудитором незалежної професійної думки щодо правильності

відображення у звітності підприємства інформації розрахунки з постчальниками та підрядниками підприємства.

Аудиторська перевірка проведена у відповідності з вимогами та положеннями Закону України "Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність" [55], інших законодавчих актів України та у відповідності з вимогами Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг (надалі МСА).

Планування аудиту передбачає складання загального плану та розробку програми аудиту, що допомагають аудитору організувати працю, здійснити обстеження за роботою його асистентів. План розробляється таким чином, щоб в ньому визначався час проведення кожної конкретної аудиторської процедури. У плані аудиту фінансової звітності "ТОВ "Аудиторська фірма "Аудит консалт Україна" відображаються перелік і обсяг виконаних робіт, строки виконання, процедури, що здійснюються аудитором.

Після проведення попередніх переговорів з обраним підприємством-клієнтом (ПрАТ "Вінницький завод «Будмаш») та укладення договору на проведення аудиту, аудитор розпочинає процес планування майбутньої перевірки. Поряд з цим, як продовження договірної роботи, аудитор надсилає замовнику лист-зобов'язання, який можна вважати додатком до договору. Лист-зобов'язання для "ТОВ "Аудиторська фірма "Аудит консалт Україна" подано у Додатку Ж.

Для досягнення ефективності та результативності перевірки, аудитор обговорює з керівництвом підприємства елементи загального плану аудиту і аудиторських процедур. В плані аудиту передбачено перелік загальних питань основних напрямків аудиторської перевірки.

Одержавши в процесі попереднього планування дані про підприємство, аудитор приступає до розробки загального плану аудиту (Додаток З). План аудиту є документом організаційно-методологічного характеру та складається з переліку робіт на основних етапах аудиту і строків їх виконання із зазначенням джерел інформації.

Виходячи з наявного плану перевірки, в процесі аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками "ТОВ "Аудиторська фірма "Аудит консалт Україна" виконуємо шість блоків завдань. Важливе дотримання терміну проведення, що визначається виходячи з обсягів роботи. Необхідно відзначити, що використання плану аудиту дає змогу організувати, систематизувати та полегшити роботу перевіряючого. На нашу думку, аудит розрахунків з постачальниками та підрядниками доцільно здійснювати в три етапи (рис. 3.4).

Рис. 3.4 Медель аудиту розрахунків з постачальниками [61]

Перед тим як застосовувати процедури по суті з перевірки облікового відображення результатів фінансової діяльності ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш», аудиторська компанія має оцінити ефективність функціонування системи внутрішнього контролю на досліджуваному підприємстві. Для цього

аудитор проводить тестування діючої системи внутрішнього контролю на підприємстві аби перевірити її ефективність та здатність в короткий термін виявити та виправити можливі помилки. Проведене тестування системи внутрішнього контролю на ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» наведене в Додатку А.

Анкета з оцінки організації бухгалтерського обліку на ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» наведено в Додатку З.

За результатами проведеного тестування, аудитором було встановлено, що організація системи бухгалтерського обліку та виконання нею своїх прямих обов'язків та робочих функцій здійснюється на достатньо високому рівні. Заслуговує на увагу той факт, що за досліджуваний період відбулась зміна головного бухгалтера підприємства.

Бухгалтерський облік здійснюється Товариством з використанням бухгалтерської комп'ютерної програми "1С: Підприємство 8.2". Компанія веде бухгалтерський облік відповідно до міжнародних стандартів бухгалтерського обліку М(С)БО.

За результатами проведеного анкетування на ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш», було встановлено, що система бухгалтерського обліку на підприємстві є дієвою та ефективною, спостерігається низька плінність кадрів облікового персоналу, їх висока кваліфікація, розроблено та застосовується робочий план рахунків та графік документообороту.

Під час виконання процедур оцінки ризиків і пов'язаної з ними діяльності аудитор виконав процедури необхідні для отримання інформації, яка використовувалася під час ідентифікації ризиків суттєвого викривлення внаслідок шахрайства (Додаток Н). Аудитором були подані запити до управлінського персоналу та інших працівників суб'єкта господарювання, які на думку аудитора, можуть мати інформацію, яка, ймовірно, може допомогти при ідентифікації ризиків суттєвого викривлення внаслідок шахрайства або помилки. Аудитором виконані аналітичні процедури, в тому числі по суті з використанням деталізованих даних, спостереження та інші.

Основними ризиками в діяльності підприємства є політична та економічна нестабільність; зміни законодавства та оподаткування; інфляційні процеси в економіці України; відсутність державних та інших довгострокових замовлень.

Для зменшення ризиків, підприємство постійно здійснює моніторинг політичної, економічної, законодавчої ситуації в Україні.

За результатами проведеної оцінки аудиторського ризику було встановлено, що в цілому на ПрАТ «Атасс-Бориспіль» сприятливе середовище для проведення аудиту, однак факторами, що можуть вплинути на ризик аудитора щодо невірної твердження є:

- збільшення кредитних ставок, що негативно можуть вплинути на бізнес клієнта;
- недостатність обігових коштів на підприємстві;
- відсутність служби внутрішнього аудиту, яка б централізовано здійснювала внутрішній контроль на підприємстві.

В Додатку Н зображена методика визначення аудиторського ризику з перевірки фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш».

За даними аудиторського розрахунку єдиний рівень суттєвості становить 1300. грн. Це означає, що відхилення в помилці статей фінансової звітності не має перевищувати цієї величини.

На думку аудитора, статті активу балансу справедливо й достовірно розкривають інформацію за видами активів підприємства станом на 31.12.2018 року відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності.

За результатами аудиту сформовано аудиторський звіт, який представлено в Додатку К. З метою удосконалення аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками, в додатку Л наведені робочі документа аудитора щодо перевірки кредиторської заборгованості підприємства.

Висновок до розділу 3

Виходячи з теоретичних основ системи внутрішнього контролю та досліджених підходів до послідовності проведення за операціями щодо виникнення та погашення кредиторської заборгованості, ідентифіковано її основні етапи

Розроблені та запропоновані до впровадження робочі документи щодо перевірки розрахунків з постачальниками та підрядниками та фактів її зміни як базису для реєстрації та узагальнення виявлених порушень та зловживань з метою аналітичної оцінки та формування пропозицій щодо їх ліквідації в програмі Excel.

У складі кредиторської заборгованості значну вагу займає заборгованість перед постачальниками. Тому, організація контролю розрахунків з постачальниками (підрядниками) повинна забезпечити виявлення оплаченої і неоплаченої продукції, результати перевірки якої пропонуємо оформляти у Відомості перевірки складу поточної кредиторської заборгованості.

Для підвищення контролю та правильного управління зобов'язаннями вважаємо за доцільне ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» скласти аналітичну таблицю кредиторської заборгованості перед постачальниками та підрядниками, основою якої повинні бути терміни і виконання умов погашення. Використання даної таблиці ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» дозволить згрупувати кредиторську заборгованість за термінами погашення та поліпшити контрольні функції обліку.

В роботі розкрито методику здійснення аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками, а також надані пропозиції з удосконалення робочих документів аудитора.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ:

Випускна кваліфікаційна робота присвячена організаційно-методичним засадам контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш». За результатами дослідження сформовані наступні висновки:

1. Розрахунки з постачальниками та підрядниками займають вагоме місце в системі розрахункових операцій, а також є найважливішою складовою системи управління, вимагаючи оперативного контролю за станом заборгованості підприємств.

2. Встановлено, що здійснення розрахунків на підприємствах мають бути чітко контрольованими. Причому не тільки на кінцеві звітні дати, що забезпечується засобами фінансового обліку, а й у будь-який момент за потреби управління. Отже, виникає потреба поглиблення інформативності обліку за цими об'єктами.

3. В цілому механізм здійснення процесу постачання можна охарактеризувати трьома основними напрямками: планування, організація та контроль. Ключова роль і місце контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками для управління підприємством полягає у налагодженні системи своєчасного інформування управлінців про момент настання виконання зобов'язань як з боку контрагентів, так і з боку самого підприємства з метою прийняття рішень та вжиття оперативних заходів.

4. Вважаємо, що на досліджуваному підприємстві необхідно створення служби внутрішнього аудиту для здійснення контрольних заходів, важливих для забезпечення успішного функціонування підприємства. При створенні такого роду служби слід враховувати: економічну ефективність від її діяльності та способи відшкодування витрат на перевірки.

5. Першочерговими завданнями при здійсненні контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками є:

- забезпечення юридичної обґрунтованості кожної суми заборгованості;
- вивчення причин виникнення заборгованостей та прорахування їх наслідків;

– здійснення заходів щодо реальної можливості погашення кредиторської заборгованості;

– регулярне проведення інвентаризацій розрахунків на підприємстві та контроль за строком позовної давності.

6. За результатами проведеного анкетування системи внутрішнього контролю було встановлено, що ефективність системи внутрішнього контролю ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» є невеликою. Система внутрішнього контролю спрямована на упередження, виявлення і виправлення суттєвих помилок, забезпечення захисту і збереження активів, повноти і точності облікової документації та включає адміністративний та бухгалтерський контроль.

Важливим в організації ефективної системи внутрішнього контролю розрахунків з контрагентами є забезпечення надійності збереження інформації від сторонніх осіб, зокрема перевірка системи зберігання документації, функціонування архівної служби, порядку інвентаризації документів в архіві і забезпечення доступу до документів тощо.

7. В роботі розроблено робочий документ контролера, який дозволить оптимізувати контроль розрахунків з кредиторами та не допустити помилок під час розрахунків.

8. Виходячи з теоретичних основ системи внутрішнього контролю та досліджених підходів до послідовності проведення за операціями щодо виникнення та погашення кредиторської заборгованості, ідентифіковано її основні етапи.

9. Розроблені та запропоновані до впровадження робочі документи щодо перевірки розрахунків з постачальниками та підрядниками та фактів її зміни як базису для реєстрації та узагальнення виявлених порушень та зловживань з метою аналітичної оцінки та формування пропозицій щодо їх ліквідації в програмі Excel.

10. У складі кредиторської заборгованості значну вагу займає заборгованість перед постачальниками. Тому, організація контролю

розрахунків з постачальниками (підрядниками) повинна забезпечити виявлення оплаченої і неоплаченої продукції, результати перевірки якої пропонуємо оформляти у Відомості перевірки складу поточної кредиторської заборгованості.

11. Для підвищення контролю та правильного управління зобов'язаннями вважаємо за доцільне ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» скласти аналітичну таблицю кредиторської заборгованості перед постачальниками та підрядниками, основою якої повинні бути терміни і виконання умов погашення. Використання даної таблиці ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» дозволить згрупувати кредиторську заборгованість за термінами погашення та поліпшити контрольні функції обліку.

12. В роботі розкрито методику здійснення аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками, а також надані пропозиції з удосконалення робочих документів аудитора.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Акімова Н.С., Новицька Н.В. Основні проблеми обліку та внутрішнього аудиту дебіторської і кредиторської заборгованостей / Н. С. Акімова, Н. В. Новицька //Научно-технический сборник. Серія: Економічні науки. –2015. –№ 77. –С.268–273.
2. Барановська В.Г. До питання організації внутрішнього аудиту. Вісник Чернігівського державного технологічного університету. Серія «Економічні науки»: Науковий збірник / Черніг. нац. технол. ун-т. – Чернігів, 2013. – № 3 (68).
3. Бардаш С. В. Організаційні проблеми внутрішнього контролю та їх вплив на фінансові результати господарських товариств / С. В. Бардаш // Зб. наук. пр. Вінницького нац. аграрного ун-тету –Серія : Економічні науки –[Редколегія : Г. М. Калетник (голов. ред.), 2011. – 320с.
4. Безверхий К. В. Інформаційний комплекс облікової системи та звітність в Україні : монографія / К. В. Безверхий, Т. В. Бочуля. - К. : Центр учб. літ., 2014. -184 с.
5. Бенько М. М. Інформаційні системи і технології в бухгалтерському обліку : монографія / М. М. Бенько. – К.: КНТЕУ, 2010. – 336 с.
6. Белік В.Д. Підходи до організації системи внутрішнього контролю // Міжнародний збірник наукових праць. – Вип. 3 (15). – 2009. – С.84–100.
7. Боцян Т.В. Облік і внутрішній контроль діяльності підприємств в умовах використання комп'ютерних технологій: управлінський аспект: Автореф. дис. канд. екон. наук: 08.06.14 / Державна академія статистики, обліку та аудиту Держкомстату України / Т.В. Боцян – К.,2015. – 20 с.
8. Будник Л. Внутрішній контроль як засіб підвищення економічної безпеки бізнесу / Л. Будник, С.І. Саченко // Галицький економічний вісник / Тернопільський державний технічний університет ім. І. Пулюя, 2016. – № 4 (33). – С. 191–194.
9. Бурачек І.В., Свіцельська В.В. Моделі корпоративного контролю в акціонерних товариствах/І.В. Бурачек // Вісник ЖДТУ 2012, №1 (59). – С. 42-49
10. Бутинець Т. А. Внутрішній контроль / Т. А. Бутинець // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Економічні науки. –Ж. : ЖДТУ. –2010. –№ 2 (20). –С. 6-11.
11. Бухгалтерський облік : навч. посібник для внз / Н. В. Гудзь, П. Н. Денчук, Р. В. Романів ; М-во освіти і науки України. -2-ге вид., перероб. і допов. -К. : Центр учб. літ., 2016. - 424 с.
12. Верига Ю.А. Словник нормативних термінів з фінансового контролю [Текст] / Ю.А. Верига, Г.О. Соболев. —К.: "Центр учбової літератури", 2014. — 168 с.
13. Воронко Р.М. Організація контролю інформаційних потоків і ресурсів / Р.М. Воронко // Вісник ЖДТУ. Сер.:Економічні науки. — № 4 (54). — 2010. — С. 44-47.

14. Гавришко І.К. Вимоги до оцінки якості внутрішнього контролю // Бухгалтерський облік і аудит. – 2013. – № 7. – С. 56 – 62.
15. Голов С. Ф. МСФЗ у форматі Мінфіну / С. Голов // Бухгалтерський облік і аудит. – 2013. – № 4. – С. 3-8.
16. Господарський кодекс України від 16.01.2003 року № 436-IV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [file:///C:/Users/House/Downloads/molv_2015_9\(1\)_19%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/House/Downloads/molv_2015_9(1)_19%20(1).pdf)
17. Гринь В. П. Сучасний стан аудиту в Україні: проблеми та перспективи його подальшого розвитку / В. П. Гринь, Н. В. Хруцова // Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки. - 2013. - № 3. - С. 93-100. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-df/Vznu_eco_2013_3_16.pdf
18. Гуцаленко У.О. Внутрішній аудит як складова системи ефективного управління підприємством / У.О. Гуцаленко, Г.В. Причепка. – Інноваційна економіка. – 2018. – №2. – С. 111-114.
19. Гуцаленко У.О. Комп'ютерний аудит в системі внутрішньогосподарського контролю / У.О. Гуцаленко // Інноваційна економіка. – 2010. - №3. – С. 138-143
20. Демченко Я. М. Шляхи вдосконалення обліку та контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками [Електронний ресурс] / Я. М. Демченко, В. М. Прохорова // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Сер.: Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. – 2014. – Вип. 1. – С. 96-108.
21. Державна служба статистики України - [Електронний ресурс]. □ Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
22. Закон України «Про акціонерні товариства» від 17.09.2008р. № 514-VI, зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/514-17> [Електронний ресурс].
23. Звітність підприємства : підручник для вчз / М. І. Бондар [та ін.] М-во освіти і науки України, Держ. вищий навч. заклад "Київ. нац. економ. ун-т ім. Вадима Гетьмана", Вищий навч. заклад УКООПСПЛКІ "Полтав. ун-т економіки і торгівлі". -К. : Центр учб. літ., 2015. -570 с.
24. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : наказ Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. №291 (з чинними змінами та доповненнями).
25. Каламбет С.В. Розвиток державного аудиту в Україні / С.В. Каламбет, Л.А. Івашенко // Проблеми матеріальної культури. – 2014. - №5. – С. 78-82

26. Калюга Є. В. Фінансово-господарський контроль у системі управління : монографія / Є. В. Калюга. – К. : Ельга ; Ніка-Центр, 2012. – 360 с.
27. Каменська Т. Основні напрями діяльності внутрішнього аудиту в системі управління / Т. Каменська // Бух. облік і аудит. – 2010, – №7– С. 40-43
28. Киян А.В., Ярмолюк О.Ф. Облік і контроль розрахунків з постачальниками та підрядниками// А.В. Ярмолюк / Молодий вчений № 9 (24) 2015р. – ст.77-82 - [Електронний ресурс]. □ Режим доступу: file:///C:/Users/House/Downloads/molv_2015_9(1)_19%20(1).pdf
29. Ключ Ю.І. Удосконалення внутрішнього контролю дебіторської та кредиторської заборгованості // Вісник Східноукраїнського національного університету імені В.Даля –№ 8 (162) 2014 –С. 160-164.
30. Ковбич Т.М. Аудиторська перевірка в умовах застосування комп'ютерної форми ведення бухгалтерського обліку / Т. М. Ковбич// Економіка та фінанси. – 2017. – № 11. – С. 128- 131.
31. Ковтун Т.В. Система внутрішнього контролю як невід'ємний елемент операційної системи підприємства / Т.В. Ковтун // Вісник Хмельницького національного університету. – 2016. – № 6. – Т. 1. – С. 164–170.
32. Контроль і аналіз в системі управління економічним потенціалом господарюючого суб'єкта: методологія та організація: [монографія] / Р. О. Костирко. — Луганськ: СНУ ім. В. Даля, 2010. – 728 с. (42,31 д. а.).
33. Контроль у системі інноваційного менеджменту: монографія / [Мних Є.В., Бардаш С.В., Шевчук О.А.] за заг. ред.. Є.В. Мниха. - К : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2011. – 452 с.
34. Костирко Р. О. Внутрішній контроль в управлінні стійким розвитком підприємств / Р. О. Костирко // Науковий вісник : Фінанси, банки, інвестиції. –2013. –№ 3. –С. 117-121.
35. Максимова В.Ф. Внутрішній контроль економічної діяльності промислового підприємства – системний підхід до розвитку / В.Ф. Максимова. – К.: АВРІО, 2015. – 264 с.
36. Максимова В.Ф. Теоретичні та методологічні засади формування цілісної системи внутрішнього контролю в управлінні промисловим підприємством: Автореф. дис. д-ра екон. наук: 08.06.04 / Київський національний економічний ун-т ім. Вадима Гетьмана / В.Ф. Максимова. – К., 2014. – 34 с.
37. Меліхова Т.О. Економічна безпека підприємства: формування, контроль, ефективність. Монографія-Херсон, Видавничий дім «Гельветика», 2018.-632

38. Меліхова Т.О., Троян О.В., Бондаренко І.В. Удосконалення методики внутрішнього контролю розрахунків з постачальниками для підвищення економічної безпеки підприємств / Т.О. Меліхова.-Економіка та держава.-2019р. №2.- с.88-93 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=4259&i=14>
39. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансових звітів». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>
40. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 37 «Забезпечення, непередбачені зобов'язання та непередбачені активи». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>
41. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: видання 2015 року, частина 1 / Пер. з англ.: Ольховікова О.Л., Селезньов О.В., Зеніна О.О., Гик О.В., Біндер С.Г. – Київ: МФБ і АПУ, 2016. – 841 с.
42. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) включаючи Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (МСБО) та Тлумачення за станом на 31 березня 2016 року. Ч. 1. – К.: ФПБАУ, 2017. – 1278 с.
43. Москалюк Г.О. Облік та контроль дебіторської та кредиторської заборгованості: існуючі проблеми та шляхи їх вирішення // Вісник Національного університету «Львівська політехніка» –№ 721 –2015 –С. 173 –178.
44. Мушинський В. В. Внутрішньогосподарський контроль забезпечення виконання зобов'язань підприємства та фактів їх зміни: методичний підхід [Електронний ресурс] / В. В. Мушинський // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – № 1 (22). – С. 263-279.
45. Назарова К. О. Аудит: еволюція, потенціал, ефективність : монографія / К. О. Назарова.- К.: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2015.- 464 с.
46. Назарова К.О. Проблемні питання оцінки ефективності синергії внутрішнього та зовнішнього аудиту / КО Назарова - Економічний простір, 2015[Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?
47. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджено Міністерством фінансів України від 14.03.2017 №z0336-13 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
48. Озеран В. О. Контроль у системі управління діяльністю підприємств / В. О. Озеран, М. Ю. Чік // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку: Вісник Нац. ун-ту “Львівська політехніка”. –Львів: Вид-во Нац. ун-ту “Львівська політехніка”. –Львів, 2012. –№ 722. –С. 172-176.

49. Панченко І.А. Ризик-орієнтований підхід до внутрішнього контролю як напрям його подальшого розвитку /І.А. Панченко // Теорія і практика бухгалтерського обліку, аналізу й аудиту: стан, проблеми та перспективи розвитку: матеріали VII міжнародної науково/практичної конференції, 16—17 травня 2014 р. / Відп. за вип...: проф. П.О. Куцик. — Львів, 2014. — 346 с.
50. Петренко С. М. Контрольно-аналітичний механізм в управлінні бізнесом підприємства : [монографія] / С. М. Петренко, І. В. Сіменко. —Донецьк : ДонНУЕТ, 2011. — 232 с.
51. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 за № 291 (із змінами та доповненнями).
52. Податковий кодекс України №2755-ХІІ від 4.12.2010 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1073>.
53. Податковий кодекс України від 03.12.2017 № 2755-17[Електронний ресурс]. — Режим доступу :<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
54. Поддубна Н.М. Внутрішній контроль у роздрібних торговельних підприємствах споживчої кооперації: особливості побудови та здійснення / Н.М.Поддубна // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. — 2016 -№27 — с.268
55. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 "Зобов'язання" Затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31 січня 2000 р. №20.- Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0085-00>
56. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» : наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 за № 290. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 14.12.1999 за № 860/4153 (зі змінами і доповненнями).
57. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 за №318. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 19.01.2000 за №27/4248 (зі змінами і доповненнями).
58. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 № 2258 (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>
59. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 11.06.2017 №996-14 (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

60. Редченко К. І. Концептуальні основи розвитку контролю на стратегічному рівні управління підприємством / К. І. Редченко // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу : міжнар. зб. наук. праць ; серія "Бухгалтерський облік, контроль і аналіз". – Житомир : ЖДТУ, 2011. – Вип. 3. Ч. 1. С. 324-334.
61. Редько О. Ю. Аудит в Україні. Морфологія : монографія / О. Ю. Редько. – К. : ДП «Інформ. –аналіт. агентство», 2018. – 493 с.
62. Сметанко О.В. Теорія та практика внутрішнього аудиту в акціонерних товариствах України: монографія / О.В. Сметанко. — К.: КНЕУ, 2013. — 436 с.
63. Ужва А.М., Тімкова О.В. Ефективна модель аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками підприємства // Економіка та держава №12 / 2014-с.92-96-[Електронний ресурс]. □ Режим доступу: http://www.economy.in.ua/pdf/12_2014/21.pdf
64. Урусова З.П., Вороніна М.І. Внутрішній контроль заборгованості: шляхи вдосконалення та вирішення проблем / З.П. Урусова// [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=67239>
65. Чакалова Н.С. Розробка робочих документів для проведення внутрішнього контролю заборгованості вітчизняних підприємств / Н.С. Чакалова// Агросвіт.-2018.-№1.-с.20-26.
66. Шевчук В. О. Придатність моделей обліку та контролю для виявлення резервів ефективності діяльності підприємства / В. О. Шевчук, Р. О. Костирко // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка. Ч 1: Удосконалення обліку, аналізу, аудиту і звітності в сучасних умовах глобалізаційних процесів у світовій економіці. Ужгород: УжНУ, 2010. – Вип. 29. – Спецвипуск. – С. 118-123.
67. Яровенко Г.М. Організація внутрішнього контролю в системі управління фінансовими потоками підприємств: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.12 / Державна академія статистики, обліку та аудиту Держкомстату України / Г.М. Яровенко. – К., 2012. – 21 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Оцінка середовища та ефективності контролю (контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками) ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»

Запитання	Відповідь	Примітка
Стиль управління		
Чи оцінюється підприємницький ризик і чи вдається керівництво до адекватного управління ним?	Так	
Чи є у керівництва підстави для перекручення фінансової звітності?	Ні	
Чи діє на підприємстві система внутрішнього контролю?	Так	
Організаційна структура підприємства		
Чи узгоджений розподіл прав, обов'язків і відповідальності з організаційною структурою підприємства?	Так	
Чи вдається керівництво відповідного рівня до санкціонування господарських операцій?	Ні	
Чи проводиться контроль з боку вищих керівників за виконанням делегованих прав і обов'язків?	Так	
Чи відповідає організаційна структура розмірові установи?	Так	
Чи існує спеціальний орган /посада/ внутрішнього контролю?	Ні	
Методи делегування прав і обов'язків		
Чи можливі конфлікти інтересів підрозділів (осіб)?	Ні	
Чи встановлені: а) показники оцінки результатів діяльності підрозділів (осіб)? б) заходи заохочення (стягнення)?	Ні	
Чи укладені договори про матеріальну відповідальність: а) індивідуальні (повна, часткова); б) колективні?	Так	
Чи розроблені на підприємстві: а) положення про структурні підрозділи; б) посадові інструкції?	Ні	

Методи управління контролем		
Чи застосовується система оперативного планування і звітності підрозділів?	Ні	
Чи встановлюються причини і винуватці відхилень від встановлених показників?	Так	
Чи здійснюється аналіз господарської діяльності: а) оперативний; б) періодичний?	Так	
Чи передбачені процедури попередження і виявлення несанкціонованих операцій, помилок у документах?	Так	
Чи здійснюється інвентаризація у всіх випадках, передбачених законодавством?	Так	

Організація внутрішнього контролю

Чи здійснюються на підприємстві функції внутрішнього контролю?	Так	
Чи виконує персонал покладені на нього обов'язки?	Так	
Чи висока плінність кадрів на підприємстві?	Так	
Кадрова політика		
Чи контролюється наявність необхідних документів, що підтверджують наявність кредиторської заборгованості ?	Так	
Чи ведеться аналітичний облік кредиторської заборгованості ?	Так	
Чи вчасно здійснюється погашення заборгованості	Так	

Аналітичні показники стану кредиторської заборгованості

Показник	Формула для розрахунку	Економічний зміст	Напрямок позитивних змін
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	Чиста виручка від реалізації продукції / Середня кредиторська заборгованість	Показує у скільки разів виручка перевищує середню кредиторську заборгованість	Збільшення
Період погашення кредиторської заборгованості (днів)	360 / Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	Середній період інкасації кредиторської заборгованості, тобто період її погашення.	Зменшення; збільшення, якщо додаткова вартість коштів компенсується додатковим прибутком від збільшення обсягів реалізації
Співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості	Дебіторська заборгованість / Кредиторська заборгованість	Показує можливість підприємства розраховатися з кредиторами за рахунок дебіторів	Значне перевищення дебіторської заборгованості загрожує фінансовій стійкості підприємства і потребує залучення додаткових коштів; перевищення кредиторської заборгованості може призвести до неплатоспроможності.
Питома вага кредиторської заборгованості в поточних зобов'язаннях (%)	Кредиторська заборгованість × 100 / Поточні зобов'язання	Ступінь відволікання коштів в поточних зобов'язаннях	В Україні оптимальною вважають структуру поточних зобов'язань тоді, коли частка кредиторської заборгованості не перевищує 20 %
Питома вага простроченої кредиторської заборгованості в загальному обсязі заборгованості (%)	(Сумнівна кредиторська заборгованість × 100) / Кредиторська заборгованість	Показує частку кредиторської заборгованості по якій існують сумніви щодо повернення.	Зменшення

Методика внутрішнього контролю кредиторської заборгованості суб'єкта господарювання

1. Перевірка наявності та правильності оформлення відповідно до вимог чинного законодавства договорів, визначення основних кредиторів та порядку розрахунку з ними

2. Перевірка правильності документального оформлення надання кредитних послуг суб'єкту господарювання

3. Оцінка реальності зобов'язань підприємства, встановлення строків і причин виникнення простроченої кредиторської заборгованості

4. Перевірка правильності розрахунку курсових різниць за зобов'язаннями

5. Встановлення обґрунтованості та правильності відображення в обліку фактів зміни зобов'язань, списання та припинення зобов'язань

6. Перевірка законності та правильності облікового відображення операцій із виникнення та погашення кредиторської заборгованості підприємства, відповідності облікових даних інформації реєстрів синтетичного і аналітичного обліку та звітності

7. Проведення інвентаризації розрахункових операцій підприємства

Оцінка виявлених відхилень та причин їх виникнення

Надання рекомендацій з усунення недоліків та порушень та оптимізації кредиторської заборгованості підприємства

Контроль за виконанням прийнятих рішень

Рис. В.1 Методика внутрішнього контролю кредиторської заборгованості

ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»

«28» лютого 2019 р.

**ЛИСТ-ЗОБОВ'ЯЗАННЯ НА ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ
ЗВІТНОСТІ АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА**

Цим документом офіційно підтверджуємо прийняття Вашої пропозиції стосовно проведення аудиторської перевірки фінансової звітності.

Метою аудиту є висловлення думки аудиторської фірми щодо достовірності фінансової звітності ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за період 01.01.18-31.12.18рр. за всіма суттєвими аспектами.

Якщо наша думка не буде безумовною, ми заздалегідь обговоримо з Вами причини цього: у зв'язку з неможливістю перевірки фактів (вказати факти) повного/неповного відображення облікових записів у зв'язку із відсутністю необхідних процедур внутрішнього контролю, через (вказати причини неможливості) можливе втручання Ваших співробітників у роботу аудитора і його асистента з метою змінити думку про достовірність Вашої фінансової звітності, що суттєво впливають на реальний стан справ у цілому, ми можемо відмовитися від надання аудиторського висновку.

Для обґрунтування своїх висновків ми використовуємо ряд тестів і процедур перевірки вірогідності та достатності облікової інформації і стану внутрішнього контролю. Ми повинні цілком вивчити облікову систему, щоб з'ясувати, чи може вона бути базою для підготовки фінансової звітності, і встановити, чи дійсно ведуться правильні записи в облікових регістрах. Ми очікуємо, що нам буде надана повна інформація, з якої ми зможемо зробити чіткі висновки.

Через вибірковий характер тестів і інших властивих аудиту обмежень існує визначений ризик пропуску окремих помилок і неточностей. Ми зробимо все, щоб звести його до мінімуму, але гарантувати абсолютну точність висновків не можемо. Про всі виявлені відхилення в обліку і звітності від встановленого порядку, так само як про помилки і факти шахрайства, Ви будете проінформовані окремим листом.

Для проведення аудиту Ви повинні надати нам документи вказані у Запиті (додаток до Договору про проведення аудиторської перевірки фінансової звітності № 123)

Нагадуємо Вам про відповідальність керівництва за складання фінансової звітності, включаючи відповідне відображення первинних даних обліку, забезпечення адекватних бухгалтерських записів і внутрішнього контролю, вибір і застосування облікових рішень. Ми просимо від керівництва організації письмового підтвердження вірогідності і повноти представленої для аудита інформації. Сподіваємося на всебічне співробітництво з Вашим персоналом і на те, що в наше розпорядження нададуть будь-які записи, документацію й іншу інформацію, необхідну для проведення аудиторської перевірки.

Продовж. Дод. Ж

Розраховуємо, що на наших співробітників не буде здійснюватися тиск у будь-якій формі з метою зміни нашої думки стосовно достовірності Вашої фінансової звітності. Порушення цієї умови згідно з нормативами аудиту є основою для дострокового припинення нами договору на проведення аудиту.

Якщо у Вас склалося інше розуміння умов виконання робіт, то просимо Вас повідомити нас про це.

Просимо вас підписати та повернути копію даного листа і направити нам ваші побажання та зауваження.

З повагою, керівник аудиторської компанії "ТОВ "Аудиторська фірма "Аудит консалт Україна"

Підпис _____

З умовами проведення аудиторської перевірки цілком згоден.

Директор

ПрАТ «Вінницький удмаш» _____

Аудиторська фірма "ТОВ "Аудиторська фірма "Аудит консалт Україна"

Підприємство ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»

Період, що перевіряється 01.01.18-31.12.18

Період проведення аудиту 01.03.19-27.03.19

План аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками підприємства

Види робіт	Період проведення	Виконавець	Примітки
1	2	3	4
1 Оцінка залишків заборгованості підприємства.	01.03.19-05.03.19	Радчук Ю.В., Слугіна С.А.	
2. Перевірка залишків заборгованості за даними Головної книги іззалишками облікових регістрів.	06.03.19-12.03.19	Радчук Ю.В., Слугіна С.А.	
3.Оцінка договорів, що передбачають авансову оплату.	13.03.19-17.03.19	Радчук Ю.В., Слугіна С.А.	
4.Перевірка повноти та своєчасності оплати рахунків;	18.03.19-20.03.19	Радчук Ю.В., Слугіна С.А.	
5. Перевірка на наявність у складі кредиторської заборгованості отриманих претензій	21.03.19-24.03.19	Радчук Ю.В., Слугіна С.А.	
6. Оцінка результатів інвентаризації кредиторської заборгованості	25.03.18-26.03.18	Радчук Ю.В., Слугіна С.А.	
7. Узагальнення результатів аудиту	27.03.18-28.03.18	Радчук Ю.В., Слугіна С.А.	

Склав Радчук Ю.В. _____

Перевірів Слугіна С.А. _____

Аудиторська фірма "ТОВ "Аудиторська фірма "Аудит консалт Україна"

Підприємство ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»

Період, що перевіряється 01.01.18-31.12.18

Період проведення аудиту 01.03.19-27.03.19

Програма аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками підприємства

№ пор.	Перелік питань для перевірки та (або) аудиторських процедур	Період проведення	Виконавець	Звітні та робочі документи аудитора	Примітки
1	2	3	4	5	6
1	Перевірка залишку заборгованості за даними Головної книги із залишками в облікових регістрах			РДКЗ 1.1	
2	Перевірка наявності активів звірки та відповідності їх даним аналітичного та синтетичного обліку			РДКЗ 1.2	
3	Направлення запитів на підтвердження заборгованості				
4	Визначення розбіжності між отриманими відповідями на відправлені запити по підтвердженню кредиторської заборгованості із наявними на підприємстві актами звірки				
5	Перевірка наявності договорів, що передбачають авансову плату				
6	Перевірка правильності оформлення документів на одержання ТМЦ і своєчасності надання їх у бухгалтерію				
7	Перевірка повноти і своєчасності оплати рахунків			РДКЗ 1.3	
8	Перевірка розрахунків по товарообмінним операціям				
9	Перевірка правильності відображення КЗ у балансі				
10	Перевірка на наявність у складі КЗ отриманих претензій			РДКЗ 1.4	
11	Складання реєстру визначення заборгованості з терміном позовної давності, що минув, причини її виникнення			РДКЗ 1.5	
12	Перевірка результатів проведення інвентаризації КЗ				
13	Проведення вибіркової перевірки з метою перевірки рахунків, накладних, отриманих від постачальників, з даними складського і бухгалтерського обліків			РДКЗ 1.6	
14	Перевірка суцільним методом списання нестач, втрат і псування запасів з вини постачальників			РДКЗ 1.7	
15	Проведення пошуку невідображених зобов'язань шляхом тесту відсікання			РДКЗ 1.8	

Аудиторська фірма "ТОВ "Аудиторська фірма "Аудит консалт Україна"
Підприємство ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»
Період, що перевіряється 01.01.18-31.12.18
Період проведення аудиту 01.03.19-25.03.19

Анкета "Вивчення системи бухгалтерського обліку"

Запитання	Відповідь	Примітка
1. Чи достатня кваліфікація облікового персоналу?	Так	
2. Чи здійснюється спеціалізація облікових робіт ?	Так	
3. Чи контролюється виконання старшим за посадою?	Так	
4. Чи висока плінність облікових працівників?	Ні	
5. Чи визначена облікова політика на звітний період?	Так	
6. Чи змінилася облікова політика порівняно з попереднім періодом?	Ні	
7. Чи виконуються встановлені процедури контролю достовірності облікової інформації: арифметична перевірка; перевірка за змістом; оборотні відомості аналітичного обліку до синтетичних рахунків; оборотні відомості синтетичних рахунків; інвентаризація та інше?	Так	
8. Чи були встановлені суттєві недоліки у системі обліку попередньою перевіркою: перевіркою податкових органів; іншими уповноваженими органами?	Ні	
9. Чи застосовується графік документообороту?	Так	
10. Чи розроблений робочий план рахунків?	Так	

**ЗВІТ НЕЗАЛЕЖНОГО АУДИТОРА
щодо фінансової звітності**

**Приватного акціонерного товариства «Вінницький завод «Будмаш»
за рік, що закінчився 31.12.2018 року**

Адресат. Акціонерам та керівництву Приватного акціонерного товариства «Вінницький завод «Будмаш»; Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку.

Вступний параграф. Нами, Аудиторською фірмою ТОВ "Аудиторська фірма "Аудит консалт Україна" проведено аудиторську перевірку щодо достовірності, повноти та відповідності встановлених законодавством вимог до формування фінансової звітності, що додається, та включає загальну інформацію про ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш».

Аудит проведено відповідно до вимог Міжнародних стандартів контролю якості, удиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг.

Основні відомості про Підприємство.

ПрАТ "Вінницький завод "Будмаш" засновано відповідно до рішення Української державної корпорації "Укрбуд" від 30.12.1993 року №481 шляхом перетворення державного підприємства Вінницький завод "Будмаш" у відкрите акціонерне Товариство згідно Указу Президента України "Про корпоратизацію державних підприємств" від 13.06.1993 року. Станом на 31.12.2017 р. засновник акціями не володіє.

Відповідальність

1. Відповідальність керівництва за фінансову звітність Керівництво Підприємства розуміє і визнає свою відповідальність за: складання та достовірне подання фінансової звітності відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності, вибору та застосування відповідної облікової

політики, подання облікових оцінок; внутрішній контроль, який за визначенням керівництва Підприємства є необхідним для надання можливості скласти фінансову звітність, що не містить суттєвого викривлення внаслідок шахрайства чи помилки; виконання оцінки здатності Підприємства продовжувати свою діяльність на безперервній основі, доречність використання припущення про безперервність діяльності як основи для бухгалтерського обліку та розкриття питань, що стосуються безперервності діяльності у фінансовій звітності відповідно до МСФЗ; забезпечення доступу аудитора до інформації з метою аудиту, як того вимагає МСА 210.

2. Відповідальність Підприємства визначена, зокрема, МСА 210 «Узгодження умов завдання з аудиту», викладена у листі-зобов'язанні від 28.03.2019р. та погоджена у договорі про надання аудиторських послуг № 193-2/4 від 28.03.2019р. Ті, що наділені найвищим повноваженнями Відповідно до п. 10 МСА 260 «Повідомлення інформації тим, кого наділено найвищими повноваженнями» ті, кого наділено найвищими повноваженнями - це особа або орган, які відповідають за нагляд за стратегічними напрямками діяльності суб'єкта господарювання і несуть відповідальність за підзвітність суб'єкта господарювання, у тому числі нагляд за процесом фінансового звітування. У даному випадку тими, кого наділено найвищими повноваженнями є Держкомтелерадіо та Наглядова рада Підприємства.

Відповідальність аудитора за аудит фінансової звітності Відповідальність Аудиторської фірми визначена Законом України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», МСА 200 «Загальні цілі незалежного аудитора та проведення аудиту відповідно до Міжнародних стандартів аудиту», МСА 250 «Розгляд законодавчих та нормативних актів при аудиті фінансової звітності», МСА 260 «Повідомлення інформації з питань аудиту тим, кого наділено найвищими повноваженнями», МСА 570 «Безперервність», МСА 700 «Формулювання думки та надання звіту щодо фінансової звітності» та іншими Міжнародними стандартами аудиту,

Законом України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», іншими законодавчими та нормативними актами. Аудиторська фірма несе відповідальність за висловлення думки щодо фінансової звітності Підприємства виходячи з оцінки висновків на основі аудиторських доказів, отриманих в результаті аудиторської перевірки. Аудиторська фірма несе відповідальність за отримання аудиторських доказів, що є достатніми та прийнятними для використання як основи для висловлення думки із застереженням. Відповідно до вимог МСА 200 загальними цілями незалежного аудитора є планування і виконання аудиту для отримання обґрунтованої впевненості, що фінансова звітність Підприємства в цілому не містить суттєвих викривлень внаслідок шахрайства та помилки, а також складання звіту аудитора, що містить думку аудитора. Отримання обґрунтованої впевненості передбачає отримання високого рівня впевненості. Проте аудит, проведений відповідно до МСА не є гарантією того, що всі суттєві викривлення (якщо такі існують) будуть виявлені. Необхідно враховувати, що аудиту властиві обмеження щодо виявлення замаскованих викривлень фінансової звітності. навіть за умови виконання всього обсягу аудиторських процедур, про що зазначено в Міжнародних стандартах аудиту.

Визначення рівня суттєвості при проведенні аудиту Фінансова звітність може бути викривлено шляхом помилки або шахрайства. Викривлення вважаються суттєвими, якщо вони, взяті окремо або в сукупності, як

обґрунтовано очікується, можуть впливати на економічні рішення користувачів, прийняті на основі фінансової звітності. Рівень суттєвості при проведенні аудиту на рівні фінансової звітності визначено у межах 1 % від базового показника. Базовим показником є показник фінансової звітності - валюта Балансу Підприємства станом на 31.12.2018р. Аудит фінансової звітності Підприємства за період 01.01.2018р. - 31.12.2018р. проведений

вибірковим порядком, тобто до уваги приймалися лише суттєві показники фінансової звітності.

3. Відповідальність аудитора щодо іншої інформації У відповідності до МСА 720 «Відповідальність аудитора щодо іншою інформації» іншою інформацією вважається звіт про управління Підприємства за 2018 рік, складений у відповідності до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», а також звіт про виконання фінансового плану за 2018 рік.

4. МСА не встановлюють відповідальність аудитора за отримання впевненості щодо іншої фінансової інформації. Проте аудитор повинен розглянути, чи існує суттєва невідповідність між іншою інформацією та фінансовою звітністю або інформацією, отриманою в ході проведення аудиту. Аудитором під час аудиторської перевірки не виявлено суттєвих невідповідностей між фінансовою звітністю та іншою інформацією, яка розкривається Підприємством, зокрема, звіту про управління. Аудиторський звіт узгоджений з додатковим звітом для Наглядової ради, яка виконує функції, подібні до аудиторського комітету.

ЗМІСТОВНА ЧАСТИНА АУДИТОРСЬКОГО ЗВІТУ

1. Ідентифікація та оцінювання ризиків суттєвого викривлення через розуміння суб'єкта господарювання і його середовища Під час оцінки ризиків суттєвого викривлення аудитор керувався МСА 240 «Відповідальність аудитора, що стосується шахрайства, при аудиті фінансової звітності» та МСА 315 «Ідентифікація та оцінювання ризиків суттєвого викривлення через розуміння суб'єкта господарювання і його середовища». Аудитором виконані наступні основні процедури для виявлення ризиків суттєвого викривлення: - запити до керівного персоналу Підприємства, зокрема, які стосуються впровадження заходів контролю та специфіки бізнесу Підприємства; - спостереження та інспектування; - аналітичні процедури.

На підставі виконаних процедур сформовані припущення щодо

наступних ризиків суттєвого викривлення: Властиві ризики:

1. Ризик викривлення фінансової звітності внаслідок заниження або завищення доходу звітного періоду (може бути ризиком викривлення внаслідок помилки або шахрайства). Ризик класифіковано як значний. Має потенційний вплив на статтю балансу - нерозподілений прибуток, та всі статті звіту про фінансові результати. Даний ризик, зокрема, пов'язаний із невизначеністю впливу на фінансові результати Підприємства внаслідок перевірки Рахункової палати України.

2. Ризик неналежної оцінки або класифікації активів та зобов'язань внаслідок трансформації фінансової звітності та зміни облікової політики у 2018 році (може бути ризиком викривлення внаслідок помилки або шахрайства). Ризик класифіковано як значний. Має потенційний вплив на всі статті фінансової звітності.

3. Ризики, пов'язані з оцінкою фінансових інструментів (може бути ризиком викривлення внаслідок помилки або шахрайства). Ризик класифіковано як значний. Має потенційний вплив, зокрема, на статті балансі – інші довгострокові зобов'язання, торгова дебіторська заборгованість,

4. Ризики, пов'язані із впливом зміни валютних курсів (може бути ризиком викривлення внаслідок помилки або шахрайства). Ризик класифіковано як значний. Має потенційний вплив, зокрема, на статті балансі – інші довгострокові зобов'язання, торгова дебіторська заборгованість, грошові кошти та їх еквіваленти, інші довгострокові зобов'язання, поточні операційні зобов'язання, інші поточні кредиторська заборгованість та зобов'язання, інші доходи, інші витрати. Ризики контролю: 5. Ризики внутрішнього контролю у зв'язку проведенням Підприємством трансформаційних коригувань. Ризик класифіковано як значний. Має потенційний вплив на всі сумові показники фінансової звітності. 6. Ризики внутрішнього контролю у зв'язку з наявністю у Підприємства 26 філій, які здійснюють первинний бухгалтерський облік. Зважаючи на розроблені Підприємством заходи контролю ризик класифіковано як незначний. Має

потенційний, проте незначний вплив на всі сумові показники фінансової звітності. В цілому ризик суттєвого викривлення оцінений аудитором у розмірі 30% (середній ризик). Визначення аудиторського ризику та ризику невиявлення Допустимий ризик невиявлення визначається по формулі: Аудиторський ризик = Ризик суттєвого викривлення * Ризик невиявлення. Прийнятний аудиторський ризик становить 5%. Ризик суттєвого викривлення (властивий ризик + ризик контролю) становить 40%. Таким чином, ризик невиявлення повинен становити не більше 15%

Думка зі застереженням. Ми провели аудит фінансової звітності Приватного акціонерного товариства «Вінницький завод «БУДМАШ» , що складається з Балансу (Звіту про фінансовий стан) на 31 грудня 2018 року, Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід), Звіту про власний капітал, Звіт про рух грошових коштів за рік, що закінчився зазначеною датою та Приміток до річної фінансової звітності.

На нашу думку, за винятком впливу питань, описаних в розділі «Основа для думки із застереженням» звіту аудитора, фінансова звітність ПрАТ «Вінницький завод «БУДМАШ», що додається, відображає достовірно, в усіх суттєвих аспектах фінансовий стан товариства на 31 грудня 2018 року та його фінансові результати і грошові потоки за рік, що закінчився зазначеною датою відповідно до Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

Основа для думки із застереженням.

1) На 31.12.2018 року ми не спостерігали за інвентаризацією запасів на суму 651 тис. грн., оскільки договір на проведення аудиту укладено пізніше дати проведення інвентаризації. З причини того, що ці активи є складовою частиною процесу визначення фінансових результатів діяльності підприємства, ми не в спроможні визначити необхідні потенційні коригування вартості активів та їх впливу на результати фінансово – господарської діяльності товариства.

2) Станом на 31 грудня 2018 р. на балансі товариства рахується

дебіторська заборгованість, в тому числі за строками непогашення більше одного року, така заборгованість є сумнівною, відповідно до П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» передбачається створення резерву. Товариством такий резерв не створено, що впливає на визначення фінансового результату звітного і майбутніх періодів. Оскільки активи є складовою частиною процесу визначення фінансових результатів, ми не в спроможності визначити необхідні коригування вартості активів та вплив на результати фінансово – господарської діяльності.

3) Ми провели аудит відповідно до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг (МСА). Нашу відповідальність згідно з цими стандартами викладено в розділі «Відповідальність аудитора за аудит фінансової звітності» нашого Звіту. Ми є незалежними по відношенню до товариства згідно з Кодексом етики професійних бухгалтерів Ради з Міжнародних стандартів етики для бухгалтерів, етичними вимогами, застосованими до нашого аудиту фінансової звітності в Україні, а також виконали інші обов'язки з етики відповідно до цих вимог. Ми вважаємо, що отримані нами аудиторські докази є достатніми і прийнятими для використання їх як основи для нашої думки із застереженням.

Пояснювальний параграф. В зв'язку з обставинами що склались, економіка України знаходиться в затяжній кризі, яка значно ускладнюється військовими діями, що є наслідком невизначеності, яка впливає на спроможність товариства проводити фінансово - господарську діяльність та сплачувати свої зобов'язання. Складно прогнозувати майбутнє в зв'язку з існуючою нестабільністю в економіці держави, тому неможливо оцінити вплив, який буде мати економічна та політична криза на фінансовий стан товариства та результати його діяльності в майбутньому періоді. Нашу думку не модифіковано, щодо даного питання.

Подій, що можуть вплинути на фінансово-господарський стан емітента та призвести до значної зміни вартості його цінних паперів, зазначених в ст.

41 «Особлива інформація про емітента» Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок», аудиторами не встановлено.

Події після дати балансу Аудиторами проведено процедури вивчення та ідентифікації подій, що сталися в період між 31.12.2018 року та датою звіту аудитора.

Відповідно до МСА 560 «Подальші події» нами не виявлено підстав, що мали б привести до коригування фінансової звітності Товариства внаслідок подій після дати балансу.

Дата та номер договору: №266 від 12.03.2019 року.

Дата початку та дата закінчення аудиту: 12.03.2019 року по 10.04.2019 року

Дата звіту аудитора:

10 квітня 2019 року

Партнер завдання з аудиту

Мельник А.Р.

Сертифікат аудитора №006044

Директор

ТОВ "Аудиторська фірма

"Аудит консалт Україна"

Цуприк Н.А.

Сертифікат аудитора № 005601

Таблиця Л.5

Робочий документ аудитора з перевірки отриманих претензій від кредиторів РДКЗ 1.4

Кредитор (повна назва підприємства)	Код рядка у журналі	Сума заборгова ності	Дата виникнення заборгованості	Підстава виникнення заборгованості	Пред'явлена претензія від кредитора		З них сума визначе на підприє мством
					Сума	Дата	
1	2	3	4	5	6	7	8

Таблиця Л.6

Робочий документ аудитора з перевірки кредиторської заборгованості зі строком позовної давності, що минув РДКЗ 1.5

Кредитор (повна назва підприємства)	Сума кредиторської заборгованості	Дата виникнення заборгованості	Записи у бух. Обліку на списання	Підстава для списання	Примітка
1	2	3	4	5	6

Аудиторська фірма "ТОВ "Аудиторська фірма "Аудит консалт Україна"

Підприємство ПрАТ «Віницький завод «Будмаш»

Період, що перевіряється 01.01.18-31.12.18

Період проведення аудиту 01.03.19 - 25.03.19

Тест для оцінки аудиторського ризику

№	Зміст питання	Варіанти відповіді		Примітки
		Так	Ні	
1	2	3	4	5
1.	Чи постраждали внутрішні ринки підприємства від високого рівня інфляції	-	+	ПОЗИТИВ
2.	Чи приймалися закони і підзаконні акти, що негативно впливають на бізнес клієнта	-	+	ПОЗИТИВ
3.	Чи є процентні ставки високими щодо потреби підприємства в кредитах	+	-	НЕГАТИВ
4.	Чи зробили негативний вплив на бізнес клієнта наступні фактори:			
	• збільшення кредитних ставок	+	-	НЕГАТИВ
	• збільшення рівня безробіття	-	+	ПОЗИТИВ
	• зміна грошової маси в обігу	-	+	ПОЗИТИВ
	• курс в НБУ іноземних валют	+	-	НЕГАТИВ
Економічне та фінансове становище галузі				
5.	Чи є послуги даної галузі швидкостаріючою	-	+	ПОЗИТИВ
6.	Чи має галузь високу конкурентоспроможність	+	-	ПОЗИТИВ
7.	Чи зафіксовано в галузі незвичайну кількість банкрутств	-	+	ПОЗИТИВ
I. Керівництво підприємства				
1.	Чи прагне керівництво одержувати прибуток з огляду на необхідність виправдання прогнозів, одержання частки від прибутку тощо	+	-	ПОЗИТИВ
2.	Чи прагне керівництво зменшити прибуток з метою зниження податку на прибуток	-	+	ПОЗИТИВ
3.	Домінуючу роль в управлінні грають:			ПОЗИТИВ
	• одна людина (вказати, хто)			
4.	Чи схильна адміністрація до невиправданого ризику	-	+	ПОЗИТИВ
5.	Чи відзначається плинність кадрів в адміністрації підприємства	-	+	ПОЗИТИВ
II. Організаційна структура підприємства				
6.	Чи є в підприємстві служба внутрішнього аудиту	-	+	НЕГАТИВ
7.	Чи відсутня на підприємстві система документування бухгалтерського обліку	-	+	ПОЗИТИВ

8.	Чи відсутні на підприємстві посадові інструкції, що визначають кваліфікаційні вимоги	-	+	ПОЗИТИВ
9.	Чи здійснюється документування операцій за допомогою електронної системи обробки інформації	+	-	ПОЗИТИВ
10.	Чи відзначається плінність бухгалтерських кадрів	-	+	ПОЗИТИВ
11.	Мають місце ворожі (недоброзичливі) відносини між персоналом підприємства і персоналом аудиторської фірми	-	+	ПОЗИТИВ
12.	Чи створювало підприємство в звітному періоді дочірні підприємства	-	+	ПОЗИТИВ
III. Фінансовий стан підприємства				
13.	Чи має підприємство достатній обсяг оборотних коштів	+	-	ПОЗИТИВ
14.	Чи має підприємство можливість одержати кредити	+	-	ПОЗИТИВ
15.	Чи мають місце порушення боргових зобов'язань	-	+	ПОЗИТИВ
16.	Чи мають місце збитки протягом звітнього періоду і попереднього року	-	+	ПОЗИТИВ
17.	Чи має підприємство тривалий операційний цикл	-	+	ПОЗИТИВ
18.	Чи має підприємство високі постійні витрати	-	+	ПОЗИТИВ

Продовж. дод. Н

Аудиторська фірма "ТОВ "Аудиторська фірма "Аудит консалт Україна"
 Підприємство ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»
 Період, що перевіряється 01.01.18-31.12.18
 Період проведення аудиту 01.03.19-25.03.19

Визначення аудиторського ризику

Тип ризику	Кількість позитивних відповідей при проведенні тестування на оцінку аудиторського ризику	Кількість відповідей при проведенні тестування на оцінку аудиторського ризику	Розрахунок аудиторського ризику	Аудиторський ризик
Властивий ризик	23	26	23/26	0,88
Ризик контролю	18	19	18/19	0,95
Ризик невиявлення	-	-	-	0,04
Аудиторський ризик	-	-	-	0,033

За результатами розрахунку аудитора, рівень загального аудиторського ризику був визначений у розмірі 3,3%.

Продовж. Дод. Н

Аудиторська фірма "ТОВ "Аудиторська фірма "Аудит консалт Україна"

Підприємство ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»

Період, що перевіряється 01.01.18-31.12.18

Період проведення аудиту 01.03.19-25.03.19

Розрахунок рівня суттєвості

Найменування базового показника	Значення базового показника бухгалтерської звітності перевіряемого суб'єкта (тис. грн.)	Частка (%)	Значення для знаходження рівня суттєвості
Прибуток підприємства	4211	5	210,5
Валовий обсяг реалізації без ПДВ	38879	2	777,58
Власний капітал (підсумок розділу IV балансу)	164000	10	1640
Валюта балансу	39658	2	793,16
Загальні витрати підприємства	150130	2	3002,6

Баланс
на 31 грудня 2014 р.

Форма №1

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи		50,0	34,0
Нематеріальні активи	1000		
первісна вартість	1001	170,0	161,0
накопичена амортизація	1002	120,0	127,0
Незавершені капітальні інвестиції	1005		245,0
Основні засоби	1010	21600,0	19585,0
первісна вартість	1011	63500,0	63 837,0
знос	1012	41900,0	44 252,0
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	2102,0	2 102,0
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		2837,0
Інші необоротні активи	1090	548,0	
Усього за розділом I	1095	24335,0	24995,0
II. Оборотні активи		15500	16301,0
Запаси	1100		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125		
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	500,0	1 722,0
з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1000,0	1613,0
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	700,0	356,0
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190	200,0	246,0
Усього за розділом II	1195	20835,0	25 900,0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	45170,0	50 943,0
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал		164,0	164,0
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400		
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410	23456,0	28263,0
Резервний капітал	1415	56,0	56,0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1980,0	2 253,0
Неоплачений капітал	1425		

		Продовж. дод. М	
Вилучений капітал			
Усього за розділом I	1495	25656,0	30736,0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510	1500,0	1996,0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	500,0	194,0
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595	2000,0	2006,0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	500,0	750,0
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
з одержаних авансів	1611	14374,0	13163,0
товари, роботи, послуги	1615	240,0	490,0
розрахунками з бюджетом	1620		
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	300,0	484,0
розрахунками з оплати праці	1630	1200,0	1031,0
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	200,0	193,0
Усього за розділом III	1695	17514,0	18007,0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1900	45170,0	50943,0

**Баланс
на 31 грудня 2016р.**

Форма №1

Актив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	34,0	27,0
первісна вартість	1001	161,0	41,0
накопичена амортизація	1002	127,0	14,0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	245,0	178,0
Основні засоби	1010	19585,0	18090,0
первісна вартість	1011	63 837,0	61378,0
знос	1012	44 252,0	43288,0
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	2 102,0	2102,0
інші фінансові інвестиції	1035	192,0	192,0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045	2837,0	2588,0
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	24995,0	23177,0

II. Оборотні активи			
Запаси	1100	18256,0	21345,0
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1 907,0	334,0
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	1 722,0	424,0
з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1613,0	744,0
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	356,0	64,0
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195	25 900,0	23514,0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1300	50 943,0	46697,0
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	164,0	164,0
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410	28263,0	26380,0
Резервний капітал	1415	56,0	56,0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	2 253,0	220,0
Неоплачений капітал	1425		
Вилучений капітал	1430		
Усього за розділом I	1495	30736,0	26820,0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	194,0	2,0
Довгострокові кредити банків	1510	1996,0	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595	2006,0	2,0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	750,0	5750,0
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
з одержаних авансів	1611	13163,0	10508,0
товари, роботи, послуги	1615	490,0	650,0
розрахунками з бюджетом	1620	1896,0	1021,0
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	484,0	470,0
розрахунками з оплати праці	1630	1031,0	1274,0
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	193,0	200,0
Усього за розділом III	1695	18007,0	19873,0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
	1700		

Баланс	1900	50943,0	46697,0
---------------	-------------	----------------	----------------

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:			
залишкова вартість	010	34,0	27,0
первісна вартість	011	161,0	41,0
знос	012	127,0	14,0
Незавершені капітальні інвестиції	020	245,0	178,0
Основні засоби:			
залишкова вартість	030	19585,0	18090,0
первісна вартість	031	63 837,0	61378,0
знос	032	44 252,0	43288,0
Довгострокові біологічні активи:			
справедлива (залишкова) вартість	035		
первісна вартість	036		
накопичена амортизація	037		
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040	2 102,0	2102,0
інші фінансові інвестиції	045	192,0	192,0
Довгострокова дебіторська заборгованість			
Справедлива (залишкова) вартість інвестиційної нерухомості	055		
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	056		
Знос інвестиційної нерухомості	057		
Відстрочені податкові активи	060	2837,0	2588,0
Гудвіл	065		
Інші необоротні активи	070		
Гудвіл при консолідації	075		
Усього за розділом I	080	24995,0	23177,0
II. Оборотні активи			
Виробничі запаси	100	6301,0	5176,0
Поточні біологічні активи	110		
Незавершене виробництво	120	7 354,0	10936,0
Готова продукція	130	5 200,0	5429,0
Товари	140	83,0	84,0
Векселі одержані	150		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
чиста реалізаційна вартість	160	1 907,0	334,0
первісна вартість	161	2 145,0	571,0
резерв сумнівних боргів	162	238,0	237,0
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
з бюджетом	170		
за виданими авансами	180	1 722,0	424,0
з нарахованих доходів	190		
із внутрішніх розрахунків	200		
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	1613,0	744,0
Поточні фінансові інвестиції	220		
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
в національній валюті	230	356,0	64,0
у тому числі в касі	231		
в іноземній валюті	240	975,0	-
Інші оборотні активи	250	246,0	

Усього за розділом II	260	25 900,0	23514,0
III. Витрати майбутніх періодів	270	48,0	6,0
IV Необоротні активи та групи вибуття	275		
Баланс	280	50 943,0	46697,0
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
	1	3	4
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	164,0	164,0
Пайовий капітал	310		
Додатковий вкладений капітал	320		
Інший додатковий капітал	330	28263,0	26380,0
Резервний капітал	340	56,0	56,0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	2 253,0	220,0
Неоплачений капітал	360		
Вилучений капітал	370		
Накопичена курсова різниця	375		
Усього за розділом I	380	30736,0	26820,0
Частка меншості	385		
II. Забезпечення наступних витрат і платежів			
Забезпечення виплат персоналу	400	194,0	2,0
Інші забезпечення	410		
Сума страхових резервів	415		
Сума часток перестраховиків у страхових резервах	416		
Залишок сформованого призового фонду, що підлягає виплаті переможцям лотереї	417		
Залишок сформованого резерву на виплату джек-поту, не забезпеченого сплатою участі у лотереї	418		
Цільове фінансування	420		
Усього за розділом II	430	194,0	2,0
III Довгострокові зобов'язання			
Довгострокові кредити банків	440	1996,0	-
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450		
Відстрочені податкові зобов'язання	460	10,0	2,0
Інші довгострокові зобов'язання	470		
Усього за розділом III	480	2006,0	2,0
IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	500	750,0	5750,0
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510		
Векселі видані	520		
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	490,0	650,0
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
з одержаних авансів	540	13163,0	10508,0
з бюджетом	550	1896,0	1021,0
з позабюджетних платежів	560		
зі страхування	570	484,0	470,0
з оплати праці	580	1031,0	1274,0
з учасниками	590		
із внутрішніх розрахунків	600		
Зобов'язання пов'язані із необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу	605		
Інші поточні зобов'язання	610	193,0	200,0
Усього за розділом IV	620	18007,0	19873,0
V. Доходи майбутніх періодів	630		
Баланс	640	50943,0	46697,0

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2017 р.**

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		
первісна вартість	1001	41,0	41,0
накопичена амортизація	1002	14,0	22,0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	178,0	368,0
Основні засоби	1010		
первісна вартість	1011	61378,0	59373,0
знос	1012	43288,0	43108,0
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	2102,0	2102,0
інші фінансові інвестиції	1035	192,0	192,0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045	2588,0	2693,0
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	23177,0	21639,0
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	21625,0	20267,0
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	334,0	715,0
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	424,0	2850,0
з бюджетом	1135	323,0	307,0
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	744,0	1623,0
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	64,0	661,0
Витрати майбутніх періодів	1170	6,0	14,0
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195	23520,0	26423,0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1200	46697,0	48076,0
Пасив			
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	164,0	164,0
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410	26380,0	24950,0
Резервний капітал	1415	56,0	56,0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	220,0	-2181,0
Неоплачений капітал	1425		

Вилучений капітал	1430		
Усього за розділом I	1495	26820	22989,0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	2,0	1,0
Довгострокові кредити банків	1510		1500,0
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595	2,0	1501,0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	5750,0	5750,0
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	11058,0	14625,0
розрахунками з бюджетом	1620	1021,0	1126,0
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	470,0	518,0
розрахунками з оплати праці	1630	1274,0	1192,0
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	200,0	373,0
Усього за розділом III	1695	19873,0	23584,0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1900	46697,0	48076,0

**Баланс
на 31 грудня 2018 р.**

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		
первісна вартість	1001	41,0	161,0
накопичена амортизація	1002	22,0	30,0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	368,0	510,0
Основні засоби	1010		
первісна вартість	1011	59373,0	58567,0
знос	1012	43108,0	43484,0
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	2102,0	2102,0
інші фінансові інвестиції	1035	192,0	192,0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045	2693,0	1236,0
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	21639,0	19254,0
II. Оборотні активи			
	1100		

Запаси		20267,0	17343,0
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	715,0	201,0
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	2850,0	1315,0
з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1623,0	
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	661,0	142,0
Витрати майбутніх періодів	1170	14,0	19,0
Інші оборотні активи	1190		580,0
Усього за розділом II	1195	26423,0	20385,0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	48076,0	39658,0
Пасив	Код рядка		
1	2		
I. Власний капітал		164,0	164,0
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400		
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410	24950,0	24419,0
Резервний капітал	1415	56,0	56,0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-2181,0	-7374,0
Неоплачений капітал	1425		
Вилучений капітал	1430		
Усього за розділом I	1495	22989,0	17265,0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	1,0	23,0
Довгострокові кредити банків	1510	1500,0	1500,0
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595	1501,0	1523,0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	5750,0	10297,0
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	14625,0	1511,0
розрахунками з бюджетом	1620		
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625		
розрахунками з оплати праці	1630	1192,0	1348,0
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	373,0	145,0
Усього за розділом III	1695	23584,0	20854,0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	48076,0	39658,0

Динаміка основних економічних показників ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2014-2018рр.

Показники	Відхилення від попереднього року								
	2014р.	2017р.	2018р.	Абсолютне, +/-			Відносне, %		
				2017р./2014р.	2018р./2014р.	2018р./2017р.	2018р./2014р.	2017р./2014р.	2018р./2017р.
Чистий дохід (виручка) від реалізації товарів	34020	38034	38879	-1816	4028	1802	-5,34	12,51	4,974
Собівартість реалізованих товарів	19876	27806	28820	-1107	7818	1219	-5,57	41,65	4,585
Валовий прибуток (збиток)	14144	10228	10059	-709	-3790	583	-5,01	-28,2	6,045
Інші операційні доходи	14563	14619	10465	-2218	4078	-1804	-15,2	33,03	-11
Адміністративні витрати	3456	5379	6041	-156	1109	970	-4,51	33,61	22
Витрати на збут	1200	1523	1909	30	242	51	2,5	19,67	3,465
Інші операційні витрати	7876	10821	8833	4464	-3449	1930	56,68	-27,9	21,71
Фінансовий результат від операційної діяльності	16175	7124	3741	-7265	2386	-4172	-44,9	26,78	-36,9
Інші фінансові доходи	-	4,0	5,0	0	1	3	0	0	300
Інші доходи	678	3241	1786	-111	152	2522	-16,4	26,81	350,8
Фінансові витрати	564	1328	110	-132	536	360	-23,4	124,1	37,19
Інші витрати	45	707	189	75	162	425	166,7	135	150,7
Сукупний дохід	12995	6674	4211	-5855	1473	-1939	-45,1	20,63	-22,5

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра фінансового аналізу та аудиту

**РЕФЕРАТ
ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ**

на тему:

**«Організація та методика контролю розрахунків з
постачальниками суб'єкта господарювання»**

*Студентки 2 курсу, 5м групи
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
спеціалізації «Фінансовий аналіз та аудит»*

Олейникової Ірини
Володимирівни

Науковий

доктор.е.н., доцент

керівник Назарова Каріна
Олександрівна

Київ 2019

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел, додатків. Основний зміст роботи викладено на 54 сторінках друкованого тексту; робота містить 10 таблиць, 18 рисунків, 5 додатків. Список використаних джерел налічує 69 найменування.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

У *вступі* обґрунтовано актуальність теми дослідження, визначено мету й основні завдання роботи, предмет і об'єкт дослідження, наведено основні положення наукової новизни, теоретичне та практичне значення одержаних результатів.

У **першому розділі «Теоретичні засади контролю розрахунків з постачальниками»** розкрита економічна сутність розрахунків з постачальниками, наведена класифікація розрахункових операцій. В даному розділі визначено місце та роль контролю розрахунків з постачальниками в систем управління діяльністю товариства.

У **другому розділі «Організаційно-методичне забезпечення контролю розрахунків з постачальниками ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»** розкрита модель організації контролю розрахунків з постачальниками ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш», оцінена система внутрішнього контролю розрахунків з постачальниками суб'єкта господарювання, а також розкрита методика контролю.

У **третьому розділі «Напрями удосконалення контролю розрахунків з постачальниками ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»** розкриті напрями удосконалення організаційно-методичних засад контролю розрахунків з постачальниками суб'єкта господарювання.

Результати дослідження мають як теоретичне, так і практичне значення для вдосконалення організації та методики контролю розрахунків з постачальниками суб`єкта господарювання.

У **висновках та пропозиціях** випускної кваліфікаційної роботи узагальнено теоретичні та практичні положення і розроблено рекомендації щодо удосконалення організації і методики контролю розрахунків з постачальниками підприємства.

АНОТАЦІЯ

У випускній кваліфікаційній роботі досліджено організацію та методику контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш». Розкрита організація та методика контролю, а також надані практичні рекомендації з удосконалення контролю розрахунків з постачальниками ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш».

Ключові слова: розрахунки з постачальниками, контроль, акціонерне товариство.

SUMMARY

The final qualification work investigates the organization and method of control of payments with suppliers and contractors of PJSC "Vinnitsa Factory" Budmash ". The organization and methodology of the control, as well as practical recommendations on improving the control of settlements with suppliers and contractors of PJSC "Vinnitsa Budmash Plant" are disclosed.

Keywords: settlements with suppliers and contractors, control, joint stock company.